

Zeldzame niet-zangvogels in België in 1996 en 1997

Achtentwintigste rapport van het Belgisch Avifaunistisch Homologatiecomité

Gunter De Smet, Jan Pollet
en de leden van het BAHC

BAHC p/a Vandegehuchte M., Willem de Zwijgerstraat 8, B-8020
Oostkamp

Rare non-passerines in Belgium in 1996 and 1997.

Abstract

This BAHC and CH report deals with 432 reports of rare non-passerines in Belgium during 1996 and 1997, 82,6 % of which were accepted. The passerines in both years will be treated in the next issue of Oriolus. Major rarities include the 1st Lesser Scaup *Aythya affinis*, 1st Least Sandpiper *Calidris minutilla*, 2nd White-rumped Sandpiper *Calidris fuscicollis*, 2nd dowitcher *Limnodromus* sp., 5th Buff-Breasted Sandpiper *Tryngites subrufficollis* (all in 1996) and 5th Booted Eagle *Hieraeetus pennatus* (1997). All time record numbers were 30 Lesser White-fronted Geese *Anser erythropus*, 41 Pale-bellied Brents *Bernicla hrota* (1997) and 20 Ferruginous Ducks *Aythya nyroca* (winter 1995-1996). Great White Egrets *Casmerodius albus* are still on the increase with 36 in 1996 and 39 in 1997. Bee-eater *Merops apiaster* bred for the first time ever in Flanders in 1996, and again in 1997. Two pairs of Cattle Egret *Bubulcus ibis* bred in 1997 (new breeding bird in Belgium). The first confirmed breeding of Grey-headed Woodpecker *Picus canus* in the southernmost province of Luxembourg is also worth mentioning, although this is probably not a recent range expansion. The westernmost Grey-headed Woodpecker was reported in the province of Hainaut in 1997. Caspian Gulls *Larus cachinnans* are regularly noticed on inland reservoirs. During the winter 1996-1997 a minimum of 52 Rough-legged Buzzards *Buteo lagopus* were reported. The most important influx of Rough-legged Buzzard in Belgium probably occurred during 1931-1932, when 45 were shot. During 1986-1987 an exceptional 89 individuals were seen.

BELANGRIJK : Adreswijzigingen van BAHC en CH

Het BAHC-secretariaat werd overgenomen door :

Marnix Vandegehuchte

Willem de Zwijgerstraat 8, B-8020 Oostkamp

tel. 050 827260 (thuis); GSM 075 873657

E-mail :

voor opmerkingen of vragen :

marnix.vandegehuchte@skynet.be

voor formulieren en algemene informatie :

<http://users.skynet.be/birding/>

Ook de Franstalige Commission d'Homologation (CH) heeft een nieuwe secretaris :

Nicolas Selosse

Chaussée des Ballons 237, B-7712 Herseaux

tel. 056 841288; fax 056 331633

E-mail : Nicolas.selosse@skynet.be

Het gaat vooruit !

Het BAHC streeft ernaar haar beslissingen zo snel mogelijk te publiceren. Daarom koos het voor dit dubbelrapport over niet-zangvogels in 1996 én 1997. Het rapport over zangvogels in beide jaren is af, maar kan wegens plaatsgebrek in dit nummer

pas in de volgende Oriolus verschijnen. Het rapport 1998 is in voorbereiding, en BAHC-formulieren voor 1999 stromen reeds binnen.

Om uw actuele gegevens onmiddellijk te kunnen beoordelen, zal het BAHC bovendien regelmatig vergaderen. Mogen we dan ook aanbevelen om BAHC-formulieren zo snel mogelijk na de waarneming op te stellen, en om ze in ieder geval te versturen vóór 31 december van het lopende jaar ? Achterstallige gegevens van 1998 worden dringend gevraagd voor een snelle afwerking van het rapport. Dank bij voorbaat !

Om diverse redenen ontbreken meerdere gegevens uit 1997 in dit rapport. Voor bepaalde waarnemingen wacht het BAHC nog op determinatieadvies. Dit geldt ondermeer voor de Stepparend Aquila nipalensis die op 19 en 20 aug.1997 te Kallo/Doel (O) gefotografeerd werd. Aanvullingen zullen in volgende rapporten gepubliceerd worden.

Uw waarnemingen homologeren langs de digitale snelweg

Het BAHC heeft nu ook haar eigen plaatsje op het World Wide Web.

Adres : <http://users.skynet.be/birding/>

Op dit ogenblik zijn reeds volgende functies voorzien :

- consultatie van de lijst te homologeren vogelsoorten in België
- online formulier om uw veldwaarneming ter homologatie voor te leggen
- online formulier om uw ringvangst/vondst ter homologatie voor te leggen
- downloadversie (zipped wordfiles) van de lijst te homologeren soorten, homologatieformulier veldwaarneming en homologatieformulier ringvangst (word perfect versies zijn voorzien voor de nabije toekomst)

Binnenkort zal u op deze site ook volgende informatie vinden :

- volledige lijst van de Belgische vogelsoorten
- recente waarnemingen
- verslagen van het BAHC

Uw opmerkingen of vragen kan u kwijt op volgend adres :
marnix.vandeghechuchte@skynet.be

Hoogtepunten : niet-zangvogels in 1996 en 1997

Het BAHC behandelde 432 meldingen van niet-zangvogels in 1996 en 1997. Het aanvaardingspercentage van de onderzochte gevallen bedroeg 82,6 %. Meer dan de helft van de niet-aanvaarde gevallen zijn afgewezen omwille van twijfel over de wilde herkomst van de waargenomen vogels.

1e Kleine Topper Aythya affinis (1996)

1e Kleinste Strandloper Calidris minutilla (1996)

2e Bonapartes Strandloper Calidris fuscicollis (1996)

2e grijze snip Limnodromus sp. (1996)

5e Dwergarend Hieraeetus pennatus (1997)

5e Blonde Ruiter Tryngites subruficollis (1996)

6e-9e Blauwvleugeltaling Anas discors (1991, 1996)

7e en 8e Amerikaanse Smient Mareca americana (1997)

9e en 10e Middelste Bonte Specht Dendrocopos medius in Vlaanderen (1997)

10e en 11e Ringsnavelmeeuw Larus delawarensis (1997)

recordaantallen :

- totaal van 30 Dwergganzen *Anser erythropus* (1996)
- een groep van 41 Witbuikrotganzen *Branta hrota* (1997)
- totaal van 20 Witoogeenden *Aythya nyroca* (winter 1995-1996)
- totalen van 36 (1996) en 39 (1997) Grote Zilverreigers *Casmerodius albus* met tot 7 exemplaren samen in 1997.

Pontische Meeuwen *Larus cachinnans* worden in toenemende mate opgemerkt. Ze geven de voorkeur aan grote plassen in het binnenland.

influx van Stormvogeltje *Hydrobates pelagicus* op 29 okt.1996 (8 exemplaren, waarvan 6 gedocumenteerd)

1e broedgevallen van Koereiger *Bubulcus ibis* : 2 nesten (1997)

1e broedgevallen van Bijeneter *Merops apiaster* in Vlaanderen (1996, 1997)

influx van Ruigpootbuizerd *Buteo lagopus* in de winter 1996-1997 (52 exemplaren). Enkel in de winter 1986-1987 werden meer Ruigpootbuizerds gemeld (89 exemplaren), maar de grootste influx in de 20e eeuw was mogelijk deze in de winter 1931-1932, toen 45 exemplaren geschoten werden.

1e broedbewijs van Grijskopspecht *Picus canus* in provincie Luxembourg (1996) en 1e waarneming van deze soort in Hainaut (1997).

Personele Wijzigingen

Op de achtergrond heeft Jan Pollet zes jaar lang het BAHC-secretariaat op een aangename en efficiënte wijze gerund. Jan blijft actief in het ringwerk, waarvoor hij destijds het computerprogramma RING schreef en belangenloos verdeelde. Daarnaast was hij enige jaren redacteur van de Voedertafel (tijdschrift voor ringers). Hij is provinciaal coördinator voor het ringwerk van het KBIN in Oost-Vlaanderen, en neemt ook ringexamens af. Voortaan wil hij zijn schaarse vrije tijd spenderen aan ringwerk in eigen tuin. Dat er tegenwoordig 150 waarnemers regelmatig BAHC-formulieren inzenden was beslist ook aan de algemeen gewaardeerde inzet van Jan te danken. Jan Pollet draagt de fakkel over aan Marnix Vandegehuchte. Als computerprogrammeur zal Marnix ongetwijfeld de efficiëntie van het secretariaat verderzetten. Eind 1997 verliep de termijn van Raf Drijvers en eind 1998 was Edward Vercruysse statutair ontslagnemend. Geert Spanoghe werd intussen als nieuw BAHC-lid verkozen.

Volgende BAHC-leden beoordeelden de gevallen die in dit rapport zijn opgenomen (tussen haakjes volgt het jaartal waarin de leden volgens het rotatiesysteem het BAHC verlaten) :

Peter Adriaens (2002)
Patrick Beirens (1999)
Gerald Driessens (2003)
Raf Drijvers (1997)
Gunter De Smet (voorzitter, 2001)
Jan Pollet (niet-stemmend secretaris)
Walter Roggeman (hoofd Belgisch Ringwerk, ex officio)
Jan Vanwynsberghe (2002)
Edward Vercruysse (1998)
Gunther Vergauwen (2000)

Kandidaten

Wie interesse heeft om (onbezoldigd) lid te worden van het BAHC, kan zijn kandidatuur schriftelijk melden aan de

secretaris.

De centen

Ook deze keer werd de werking van het BAHC gesponsord door **De Wielewaal vzw**. Hierdoor draagt De Wielewaal in belangrijke mate tot de continuïteit van het BAHC bij.

Taxonomie

Toen de Commissie voor de Belgische Avifauna in 1967 de Avifauna van België (Giervalk 57, 3-4) publiceerde, werd een schema gevolgd dat gebaseerd was op dit van de Avifauna van Nederland (Ardea 50, 1-2) om een gemakkelijke vergelijking tussen België en Nederland mogelijk te maken. Aangezien deze redenering nog altijd valabel is, wordt in dit rapport een lijst gehanteerd die wat de besproken soorten betreft overeenkomt met de taxonomische beslissingen van de CSNA (Commissie Systematiek Nederlandse Avifauna), waarvan de recentste in Dutch Birding 20:22-32 gepubliceerd werden. Dit is bedoeld als een proeve van een progressieve systematiek, en niet als een definitief standpunt van het BAHC. Deze naamgeving en taxonomie wordt vanaf 1999 gevolgd door de belangrijkste Nederlandse ornithologische organisaties (DBA, NOU en SOVON) in een nieuwe twee-delige Avifauna van Nederland (maar niet consequent in hun overige publicaties). Als wij de hand in eigen boezem steken, dan lijkt ook de Belgische systematiek de laatste jaren bepaald te worden door de willekeur van redacteurs en auteurs. Zelfs binnen Oriolus worden tegenstrijdige systematieken geregeld naast elkaar in een zelfde nummer gebruikt. Het BAHC is van oordeel dat niet enkel een vergelijking met Nederland moet mogelijk zijn, maar ook tussen alle Europese landen. Het zal zich dan ook aansluiten bij de gezamenlijke lijst voor alle Europese zeldzaamhedencommissies, die na internationaal overleg zou moeten gefinaliseerd worden op de meeting van de Association of European Rarities Committees in september 1999 in Tsjechië. Wat Nederlandse naamgeving betreft, volgt het BAHC de goed doordachte namen die de CSNA voorstelt. Toch lijkt ook hier in de toekomst een ruimer overleg wenselijk.

GEBRUIK VAN DE SYSTEMATISCHE LIJST

Dit rapport volgt de indeling, verklaard in Oriolus 61:25-39.

Tekens en afkortingen/Signs and abbreviations

Tijdschriften/Magazines

BBM: Belgian Birding Magazine	Dutch B.: Dutch Birding
Bird.World: Birding World	Oriol.: Oriolus
Brit.Birds: British Birds	Wiel.: Wielewaal

Provincies/Provinces

A	Antwerpen	Lg	Liège	N	Namur
B	Brabant	L	Limburg	O	Oost-Vlaanderen
H	Hainaut	Lx	Luxembourg	W	West-Vlaanderen

Leeftijd & Kleed/Age & Plumage

le kj	eerste kalenderjaar/first calendar year
le kj+	eerste kalenderjaar OF ouder/first calendar year OR older
ad.	adult
juv.	juveniel/juvenile

Varia/Miscellaneous

V	ringvangst/ringed
R	controle : terugmelding van een geringde vogel/ringing recovery
*	vondst/found dead
zangp.	zangpost/singing

trekrichtingen worden aangeduid met universele afkortingen : N = noord, NE = noordoost, NNE enz./migrating birds are marked as N = North, NE = North East,

NNE etc.

- (f) fotografisch gedocumenteerd. Naam van de fotograaf. Foto gepubliceerd, met referentie, of duplicaat in BAHC-archief/photographed + reference.
(b) bandopname in BAHC-archief/tape-recorded
(dit bewijsmateriaal werd gezien/gehoord door het BAHC, een dubbel berust in het BAHC-archief/this evidence seen/heard and filed by the committee)

Telling van de gevallen

Volgens Voorlopige lijst van Belgische vogels (De Smet, onuitgegeven). Deze lijst vermeldt alle gehomologeerde gevallen in België. Enkel gevallen waarvan de datum tot op de maand precies en de plaats tot op de provincie precies bekend is, worden meegeteld. Drie gegevens volgen de soortnaam :

1. gevallen/exemplaren in de periode 1800-1949
2. gevallen/exemplaren in de periode 1950-1995
3. gevallen/exemplaren in 1996- gevallen/exemplaren in 1997

n - geeft een onbekend aantal exemplaren weer; c - een geschat aantal.

Een vet gedrukt cijfer tussen haakjes voor een bepaald geval geeft aan het hoeveelste exemplaar dit bepaalde geval is sinds het begin van de telling. Als dit cijfer niet in het vet staat, dan gaat het om een geregistreeerde melding, niet onderzocht door het homologatiecomité.

Count

Based on Preliminary List of Belgian Birds (De Smet, unpublished), an annotated checklist of all accepted records in Belgium. Only records with sufficient trustworthy information on date (at least up to the month) or location (at least up to the province) are included. Three figures are given :

1. records/individuals in 1800-1949
2. records/individuals in 1950-1995
3. records/individuals in 1996-records/individuals in 1997

n - number unknown; c - approximate number.

The number in bold in parentheses preceding a record refers to the total number of individuals recorded in Belgium since the start of the count. If this number is not in bold, it refers to a registered record, not examined by the committee.

SYSTEMATISCHE LIJST

1.1 AANVAARDE GEVALLEN/ACCEPTED RECORDS

01630 Sneeuwgans *Anser caerulescens* (0/0, 18/37, 2/2-0/0)

(38) 21 feb.-2 maa.1996 Uitkerke (W) 3e kj+ (ad.) witte fase A c
caerulescens bij A *brachyrhynchus*

Details :

21 feb.1996 polders Klein Middelhof, Houtave (W) ad. bij 1150 Kleine Rietgans, 6 Kolgans (Orbie G.); 24 feb.-2 maa.1996 Uitkerke (W) (Delanghe B., Verbelen D., Verstraete H., Vanwynsberghe J., Veraghtert W. e.a.)

(Orbie G., Adriaens P., Beirens P., Demeulemeester M. e.a.)

(f François R., Oriol.62:18; Beirens P. (1) in arch.BAHC)

(39) 14 nov.1996 Zandvliet (A) 2e kj+ (Van Impe J.)

[geïntroduceerde populatie in Groot-Brittannië en Zweden; oorspronkelijk uit Noord-Amerika en Noordoost-Siberië; overwintert behalve langs de kust van Noord-Amerika ook in Oost-China en Japan] De Kleine Sneeuwgans van Uitkerke zocht het gezelschap van Kleine Rietganzen op en gaf de indruk van wilde herkomst te zijn. De Noord-Amerikaanse Sneeuwganzenpopulatie groeide de laatste dertig jaar aan van 800000 tot vijf miljoen exemplaren. In 1999 zullen naar verwachting 1,2 miljoen Sneeuwganzen op voorjaarsstrek geschoten worden. De voorjaarsjacht werd toegelaten in 24 staten van de V.S. om wortelschade en erosie in de arctische broedgebieden te beperken. Verschillende natuurverenigingen, waaronder de Audubon Society, keuren deze bejaging goed (Bird.World 12:86). Toen de jacht op Sneeuwganzen tussen 1970 en 1987 afnam, steeg het jaarlijkse overlevingspercentage van adulte vogels van 78 naar 88 %. Het overlevingspercentage van eerstejaars daalde echter van 60 naar 30 %. De grotere natuurlijke sterfte bij eerstejaars werd vooral toegeschreven aan een geringer voedselaanbod in de broedgebieden, waardoor de ganzen trager groeiden en minder zwaar werden. De soort kon waarschijnlijk een grotere jachtdruk verdragen zonder in aantal af te nemen (Francis et al., 1992).

01600 Dwerggans *Anser erythropus* (1/1, 41/63, 8/30-4/12)

(65) 28 jan.1996 achterhaven, Zeebrugge (W) 3e kj+ (ad.) (Van

Elegem B.); 18 feb.1996 Hoge Noen, achterhaven, Zeebrugge (W) 3e kj+ (ad.) zelfde ex. (De Smet G., Spanoghe G., Thoen E., Verstraete H.)

(66-69) periode 13 jan.-26 feb.1996 Uitkerke/Meetkerke (W) max. 4 3e kj+ (ad.) ongeringd

Details :

[begin jan.1996 Klemskerke (W) 4 ad. (Lingier P., med. Vanloo E.) melding uit tweede hand]; 13 jan.1996 Gruttoweiden/ Blankenbergse Vaart, Koeistraat, Uitkerke (W) 4 ad. bij c 1500 A. albifrons (De Ruwe F., De Smet G., Verstraete H., Orbie G. e.a.); 14 jan.1996 Gruttoweiden, Uitkerke (W) 4 ad. (De Ruwe F., Beirens P., Verroken D.& L. e.a.); 16 jan.1996 Uitkerke (W) 2 ad.; 15 feb.1996 Uitkerke/ Damme (W) 3 ad.+ 1 juv./4 ad.(?); 22 feb.1996 Uitkerke (W) 2 ad.; 24 feb.1996 Uitkerke (W) 2 ad.; 25 feb.1996 Uitkerke (W) 4 ad.; 26 feb.1996 Uitkerke (W) 1 ad.; 26 feb.1996 Lage Moere, Meetkerke/ Houtave (W) ad. (Dufourny H.)

(De Ruwe F., De Smet G., Verstraete H., Dufourny H., Orbie G. e.a.)

(70-79) periode 6-22 feb.1996 Oost-Vlaamse polders (O) c 10 ex. (tot 6 gelijktijdig)

Details :

6 feb.1996 Notelaarstraat, Boekhoute (O) 3 ad.+ 3 juv. bij 6000 Kolganzen (De Smet G., Spanoghe G.); 7 feb.1996 Maagd van Gent, Watervliet (O) 3 ad. + 2 juv. bij 10 000 Kolganzen (Remaut H., Spanoghe G., Verbelen D.); 10 feb.1996 Noorddijk, Boekhoute (O) 2 ex. (Pieters Y.)melding; 11 feb.1996 Hooghofstraat, Bassevelde (O) 1 juv. bij 4000 Kolganzen (Vantieghem S., Demeulemeester M., Bekaert L.); 20 feb.1996 Hendeken, Boekhoute (O) 2 ad.+ 1 juv. (Verstraete H., De Smet G., Spanoghe G., Remaut H.); 22 feb.1996 De Maat, Assenede (O) 1 ad. (Bekaert L.)

(De Smet G., Spanoghe G., Bekaert L., Demeulemeester M. e.a.)

Opmerking : ten onrechte 6 feb.1996 2 ad. + 3 juv.[Parus 26/nr.147(1996):50]

(80-82) 15 feb.1996 Hoekevaartpolders, Westkapelle (W) 3 2e kj+(ad.) bij c 800 A. albifrons, c 50 A. brachyrhynchus, c 30 A. anser, 2-3 B bernicla en c 15 B. leucopsis (Demeulemeester M.).

(83-84) 21 feb.1996 Bowling, Damme (W) 3e kj+(ad.) + 2e kj (eerstejaars) (Burggraeve G.)

(85-92) periode 1-6 dec.1996 Uitkerke (W) 7 ex. : 2 2e kj+ (ad.) + 5 1e kj (eerstejaars)

Details :

1 dec.1996 Uitkerke (W) 7 ex. (Beidts F.); 2,6 dec.1996 Uitkerke (W) 7 ex. : 2 ad. + 5 juv.; c 15 dec.1996 Uitkerke (W) 8 ex.

(Kuyken E., Van Torre B. e.v.a.)

(93) 23, 24 dec.1996 Maasuiteerden, Maaseik/Aldeneik (L)

2e kj+ ongeringd, bij 30 Kolganzen A. albifrons, 130 rietganzen (wellicht A. serrirostris) en 180 Grauwe Ganzen A. anser (Vanderydt C., Remans T., Gabriëls P., Ledegen I., Beckers G. e.a.)

Opmerking : ten onrechte enkel 23 dec. volgens BW.9/12(1996):463.

(94-95) 25 dec.1996 Uitkerke (W) 2 1e kj+ (Popelier L.)

(96-98) 25 jan.1997 achterhaven, Zeebrugge (W) 3 2e kj+

(Willem W.); 8 feb.1997 Houtave (W) 3 3e kj+ (ad.)

(Vantorre B.); 10 feb.1997 Scharebrug-W, Uitkerke(W)

2 3e kj+ : ad. ♂ + ad. ♀ bij c 1500 A albifrons

(Verstraete H., De Smet G., Spanoghe G.) (f Spanoghe G.(1), arch.BAHC)

10 feb.1997 Koeistraat, Uitkerke (W) 3e kj+ (ad.)

(Van Torre B.)

Opmerking : ten onrechte 11 feb.1997 (Dutch B.19:92; Oriol.63:9)

11 feb.1997 Uitkerke (W) 2e kj+ (Vantorre B.)

(99) 15 feb.1997 weiden bij Zwin, Knokke (W)

3e kj+ (ad.) bij 1270 A albifrons en 7 B bernicla (Burggraeve G.)

(99-105) 14-31 dec.1997 Maaseik (L) max. 2 2e kj+(ad.) + 5 1e kj(juv.)

Details :

14-16 dec.1997 ad. + 5 juv.; 17 dec.1997 2 ad. + 5 juv.; 21 dec.1997 1 ad. (Nossent R., Ameels M., Van den Schoor W.) + 1 juv. (Lossy K.); 31 dec.1997 1 juv. (Jacobs M.)

(Vanderijdt C., Verbelen D., Beirens P., Drijvers R., Vanwijnsberghe J. e.v.a.) (f Schols R., arch.BAHC)

(107) 27 dec.1997 Loweg, Meetkerke (W) 2e kj+ (ad.) ongeringd (Vandegehuchte M.)

[Fennoscandinavische broedpopulatie van amper 30-50 broedparen, wereldpopulatie van arctisch Eurazië op einde van broedseizoen ca. 25000 exemplaren] De winter 1995-1996 was een echte ganzenwinter, die minimaal 20 Dwergganzen opleverde. Tijdens de winter 1996-1997 waren het er ten minste 14. Bemerkenwaard zijn tien exemplaren die in de Oost-Vlaamse polders (een secundaire pleisterplaats) tussen 10000 Kolganzen verbleven. Tot en met 1997 werden in België nog geen gemerkte Dwergganzen van Finse of Scandinavische reïntroductieprojecten waargenomen. In februari 1997 telde een Chinees-Japanse expeditie bij het Donting-meer in China 13700 Dwergganzen, met ongeveer 60% van de getelde wereldpopulatie goed voor een absoluut record in de laatste decades. De aantallen in Kazachstan werden in het najaar van 1997 op 5800 geraamd. Genetisch onderzoek (op basis van mitochondriaal DNA) door de Fin J. Lumme toont aan dat Dwerggans nauwer verwant is aan rietganzen (*A. brachyrhynchus*, *A. fabalis* en *A. serrirostris*) dan aan de morfologisch meer gelijkende Kolgans *A. albifrons* (Tolvanen et al., 1998). Dwergganzen zijn sterk bedreigd. In Finland waren er in 1996-1998 zelfs geen broedgevallen meer (Øien et al., 1999). Het besef dat een enkele Dwerggans maar liefst 1,5 % van de Scandinavische populatie vertegenwoordigt, werpt een nieuw licht op het ecologisch belang van de waarnemingen in ons land. De bejaging van de sterk gelijkende Kolgans is een dodelijk gevaar voor Dwergganzen die met deze soort optrekken. Mochten Kolganzen in Europa even intensief bejaagd worden als Sneeuwganzen in Noord-Amerika, dan zou de Europese Dwerggans-populatie op korte termijn uitgeroeid zijn.

01690 Roodhalsgans *Branta ruficollis* (1/1, 30/37, 2/3-3/4)

(36-38) periode 27 dec.1995 - 7 maa.1996 Oostkustpolders (W) 3 ex. (Burggraeve G., Van den Berghe J. e.a.) (f Beirens P.(1)in arch.BAHC)

Details :

27 dec.1995 Nieuwmunster (W) 2 ex. (Burggraeve G.); 30 dec.1995 "Het Groot Hof", Nieuwmunster (W) ad. bij 250 A albifrons + 20 A brachyrhynchus in weiland (Van den Berghe J., Van Langenhove K. in Oriol.63:77); 30 dec.1995 Dudzele (W) 1 ex. (Meire P.); 24 feb.1996 Wenduine/ Houtave (W) 2 ad. (Beirens P.) (f Beirens P.(1)in arch.BAHC); 24 feb.1996 Lage Moeren, Meetkerke (W) 2 ad. - zelfde ex.-; 25 feb.1996 polders Nieuwmunster, Nieuwmunster (W) 2 ad.(♂ + ♀) bij A albifrons (Kuyken E., De Smet G., Adriaens P., Bekaert L., Spanoghe G. e.a.); 25 feb.1996 de Blauwe Poort, polders Klein Middelhof, Houtave (W) 2 ad. (♂ + ♀) bij A albifrons (De Smet G., Adriaens P., Bekaert L., Spanoghe G., Demeulemeester M. e.a.) -zelfde ex.-; 25 feb.1996 De Moeren, Meetkerke (W) 1 ex. (Kuyken E.); 26 feb.1996 Lage Moeren, Meetkerke (W) 2 ex. (Dufourny H.); 6,7 maa.1996 Vlissegem/ De Haan (W) 2 ex. (Peene D., De Ruwe F., Wybauw E.)

(39) 31 okt.1996 Doel (O) 2e kj+ (ad.) (Van Impe J.) melding

(40-41) 15 dec.1996 Fort Beieren, Koolkerke (W) 2 1e kj+ (Orbie G.); c 15 dec.1996 Uitkerkse polders (W) 1 ex.; 3 jan.1997 Houtave (W) 2e kj (François R.); 5,7 jan.1997 Stalhille / Houtave (W) 2e kj (Kuycken E., Demeulemeester M. e.a.); DATUM 1997 Klemskerke (W) (f François R.(1)in arch.BAHC); 27 jan.1997 Stalhille (W) (François R.); 11 feb.1997 De Lage Moere, Meetkerke (W) 2 2e kj (Verstraete H., Spanoghe G., De Smet G. e.a.); 16 feb.1997 Uitkerke (W) 2 ex. (Orbie G.); 22-23 feb.1997 omgeving molenplasje, Uitkerke (W) 2 2e kj (Vergauwen G., Beirens P., Jacobs M., I. & I., Decnodder P.)

(42) 4 maa.1997 Doelpolder, Doel (O) 2e kj+ (Van Impe J.)

(43) 29 okt.1997 Kieldrecht (O) 1e kj+ (Van Impe J.)

(44-45) 21 nov.1997 Meetkerke (W) 1e kj; 2,3 dec.1997 Stalhille (W); 6 dec.1997 Vlissegem (W); 14 dec.1997 Lage Moeren, Meetkerke (W) 2 ex. (Orbie G., mond.med.); 14 dec.1997 Damme (W); 15 dec.1997 Klemskerke (W) melding

[West-Siberië, van Yamal tot Taymir; overwintert voornamelijk langs de Zwarte

Zee, zelden in West-Europa en Noord-Afrika] Ten minste 3 adulten in de winter 1995-1996 en 1 adult en 2 eerstejaars in de winter 1996-1997 zijn goede aantallen naar Belgische normen. Waarnemers worden verzocht om bij waarnemingen van Roodhalsgans bijzondere aandacht te schenken aan het vleugelpatroon. Adulte vogels vertonen zwarte dekveren (die niet contrasteren met de bovendelen) en meestal twee brede zuiver witte vleugelstrepen. Onvolwassen vogels vertonen een grijzige of bruinige tint in de vleugeldekveren (iets valer dan de bovendelen) en drie nauwere vuilwitte vleugelstrepen.

01682 Witbuikrotgans *Branta hrota* (1/7, 16/43, 2/33-1/41)*

Opmerking : aantal gevallen komt overeen met minimumaantal groepen (waarbij dubbeltellingen zoveel mogelijk uitgesloten zijn)

(51-60) periode 5-21 jan., 21 feb.1996 Oostende/ Bredene(W) max. 10 ex. (Legrand V., Vanloo E., De Ruwe F., François R., Janssens M., Verroken D.& L.) (f Legrand V.(2), arch.BAHC)

Details :

5 jan.1996 strand, Oostende (W) 3 ad.(Legrand V.); 6 jan.1996 Oostende/ Bredene (W) 6 ad. (François R., Vanloo E., Janssens M.); 7 jan.1996 Oostende/ Bredene (W) 6 ad.pleisterend, om 12:15 SW (De Ruwe F., François R.); 8 jan.1996 Oostende/ Bredene (W) 13 à 14 ex. (François R.) -geen gegevens voor Uitkerke(W) die dag, uitwisseling is waarschijnlijk-; 9-12 jan.1996 Oostende/ Bredene (W) 6 ad.; (François R., Vergauwen G., Vanwynsberghe J., Verroken D.& L.) (f Verroken L.); 13 jan.1996 Oostende/ Bredene (W) 6 ad. (De Smet G., Verstraete H.); 14 jan.1996 Oostende/ Bredene (W) 5 ad. (f François R., Oriol.62:18); 19 jan.1996 Oostende/ Bredene (W) 6 ad. (Buys P., Driessens G.); 21 jan.1996 Mariakerke (W) 6 ex. (10:45-10:50 pleisterend op zee, dan NE) + 1 B bernicla (Goethals T.); 6 feb.1996 Mariakerke (W) 16 ex. 09:10 NE (Goethals T.) -vergelijk met 17 ex. die op 23 feb.1996 bij strand van Wenduine verbleven, uitwisseling met Uitkerke; geen trekwaarneming, maar eerder verplaatsing van pleisteraars langs kuststrook- ; 21 feb.1996 Bredene (W) 3 ex. (passerend) (Ferdinande B.) -verschillend aantal naargelang bron-

(61-83) periode 5 jan.-6 maa.1996 Uitkerke/ Wenduine/ Zeebrugge/ Knokke (W) max. 23 ex.

(De Ruwe F., Symens D., Beirens P., Verroken D.& L. e.a.)

(f Spanoghe G.(1) arch.BAHC)

Details :

5 jan.1996 Uitkerke (W) 5 ex. (Beidts F.); 6 jan.1996 Uitkerke/ Wenduine (W) 2 ad. (Symens D.& L.); 7 jan.1996 Uitkerke (W) 9 ad. (De Ruwe F., Symens D.); 13 jan.1996 Uitkerke (W) 5 ad. (Beidts F.); 13 jan.1996 zee, Zeebrugge (W) 16 ad. (Beidts F.); 14 jan.1996 Uitkerke (W) 23 ex., waaronder tenminste 17 à 20 ad. (Kuyken E., Verschuere C., Beirens P., Verroken D.& L.); 16 jan.1996 molentje, Uitkerke (W) 13 ad. (Vanwynsberghe J., Vergauwen G., Demeulemeester M.); 21 jan.1996 Uitkerke (W) 5 ex. (Vanelslander B., Deplae R., Orbie G., Van-nieuwenhuyze R.); 4 feb.1996 achterhaven, Zeebrugge (W) 1 ex.(over) (Vanloo E.); 20 feb.1996 Zwin, Knokke (W) 3 ad.(Legrand V.); 23 feb.1996 strand, Wenduine (W) 17 ex. (Verstraete H.); 25 feb.1996 Uitkerke (W) 22 ad. (f Beirens P.(1); Spanoghe G. (1) in arch.BAHC) -ten onrechte 18 ex. volgens Mergus 10:216-; 28 feb.1996 Uitkerke (W) 22 ad. (Vergauwen G., Timmerman T., Verstraete H.); 29 feb.1996 Uitkerke (W) 19 ad. (Manhout J.); 2 maa.1996 Uitkerke (W) 17 ad. (Veraghtert W.); 2 maa.1996 Willem Leopoldpolder (W) 15 ex. (Meire P.); 3 maa.1996 Uitkerke (W) 2 ad. (De Smet G., Verstraete H., Spanoghe G.); 6 maa.1996 kuststrook, Uitkerke (W) 20 ex. (Content D.)

(84-124) periode 31 dec.1996 - 12 feb.1997 Oostkustpolders (W) max. 41 ex.

Details :

31 dec.1996 Middelkerke (W) 4 ex.12:20 langs (Buckens J.); 7 jan.1997 Nieuw-munster (W) 4 ex. (Raes M.); 7 jan.-eind jan.1997 Uitkerkse polders (W) "steevast een groepje"; 12 jan.1997 Bredene (W) 3-4 ex. (François R., Lagrou R., Vanloo E.) (f François R. (1) in arch.BAHC); 13 jan.1997 Bredene (W) 4 ex. (François R.); 15 jan.1997 Wenduine/ Blankenberge (W) 2 3e kj+ (ad.) + 1 2e kj (1e winter) (Vantorre B.); 16 jan.1997 Uitkerke (W) 2 ad. (Vantorre B.); 16 jan.1997 Uitkerke (W) 27 ex. (Dufourny H.;CH); 17 jan.1997 Uitkerke (W) 5 3e kj+ (ad.) (Bekaert L., Boone M., De Smet G.); 18 jan.1997 kuststrook, Wenduine (W) 6 ex. : 4 3e kj+ (ad.)+ 2 2e kj (1e winter) (De Smet G., Verstraete H.); 18 jan.1997 Uitkerke (W) 14 ex. (Beidts F.); 19 jan.1997 kuststrook, Wenduine (W) 7 ex. : 5 3e kj+ (ad.)+ 2 2e kj (1e winter) (De Smet G., Verstraete H.); 19 jan.1997 Gruttoweiden, Uitkerke (W) 12 3e kj+ (ad.) (De Smet G., Verstraete H.); 19 jan.1997 Uitkerke (W) 19 ex. (Beirens P.); 20 jan.1997 Uitkerke (W) 14 ex.; 22 jan.1997 Uitkerke (W) 15 ex.; 25,26 jan.1997 voorhaven, Zeebrugge (W) 2 ex.; (Duér A., Vergauwen G., Baptiste Y.); 25 jan.1997 Uitkerke (W) 6 ex.; 26

jan.1997 Uitkerke (W) 8 ex.ten noorden van Nieuwmunster (Vandegehuchte M., Duér A.); 27 jan.1997 Uitkerke (W) meerdere; 30 jan.1997 Klemskerke (W) 3 ex. (François R.); 1 feb.1997 Uitkerke (W) 41 ex. (Beirens P.); 4 feb.1997 Uitkerke (W) 10 ex.; 8 feb.1997 voorhaven, Zeebrugge (W) 2 ex. (Baptiste Y.); 8 feb.1997 Zwin, Knokke (W) 2 ex.; 8 feb.1997 Uitkerke (W) 7-10 ex. (Jacobs M.); 9 feb.1997 Koeistraat, Uitkerke (W) 12 ex. (Demeulemeester M., Vantieghem S.); 9 feb.1997 Zwin, Knokke (W) 2 ex. (Meeus G.); 9 feb.1997 Uitkerke (W) 18 ex.; 10 feb.1997 Uitkerke (W) 18 ex. : paar + 4 juv.; paar + 2 juv.; 8 ad.(De Smet G., Verstraete H., Spanoghe G. e.a.) ten onrechte 14 ex.(Mergus 11:206); 11 feb.1997 Uitkerke (W) 18 ex. (Spanoghe G., De Smet G., Verstraete H.); 12 feb.1997 Uitkerke (W) 23 ex. (Jacobs M., Ledegen I. e.a.)

[Buckens J. e.v.a. (cfr.supra)]

[Canada tot Frans Jozef Land] Tijdens januari-februari 1996 en 1997 kende Vlaanderen onder invloed van het strenge winterweer een omvangrijke invasie van Witbuikrotganzen. De groep van 41 exemplaren op 1 feb.1997 is de grootste die ooit in België werd gemeld. In 1996 ging het hoofdzakelijk om adulte exemplaren, terwijl in 1997 meer families werden opgemerkt. Meerdere ringaflezingen in Nederland wijzen aan dat de Witbuikrotganzen behoorden tot de kleine populatie (2000-2500 ex.) van Spitsbergen en Frans Jozef Land, die jaarlijks langs de Noorse kust afzakt om hoofdzakelijk in Denemarken (Noord-Jutland) en Engeland (Northumberland) de winter door te brengen, en niet tot de Groenlandse populatie die in Ierland overwintert.

01980 Tafeleend *Aythya ferina* x **02020 Witoogeend** *Aythya nyroca*
(0/0, 14/16, 6/6*-2/2*)

(*) totalen voor resp.1 jul.1995 - 30 jun.1996 en 1 jul.1996 - 30 jun.1997

(25) 26 feb.-3 maa.1997 Ploegsteert (H) 2e kj (1e winter) ♀
(Coez D.; CH)

In de formulering van hybridencombinaties wordt eerst de vader, en dan de moeder vermeld. Witoogeend x Tafeleend is een veel zeldzamere combinatie (Gillham E. & B., 1996), die nog niet met zekerheid in België is vastgesteld. In de winter 1995-1996 waren er zes meldingen van Tafeleend x Witoogeend, tegenover twee in 1996-1997 (zeven zonder verslag worden hier niet opgesomd, maar wel meegeteld in het totaal). Met 15,9 % van alle watervogelhybriden (n = > 800) is deze combinatie op een na de algemeenste hybride in Oostenrijk, Duitsland en Zwitserland. Enkel Tafeleend x Kuifeend komt in dit gebied frequenter voor (40,7 %). De meeste watervogelhybriden behoren tot de *Aythya*, en lijken overwegend van wilde herkomst (Randler, 1998). Tot en met 1998 werden 31 exemplaren van Tafeleend x Witoogeend in België gemeld.

02020 Witoogeend *Aythya nyroca* x **02030 Kuifeend** *Aythya fuligula*
(0/0, 2/2, 4/4*-4/4*)

(*) totalen voor resp.1 jul.1995 - 30 jun.1996 en 1 jul.1996 - 30 jun.1997

(5) 29 feb.1996 Rodenhuizedok, Gent (O) 2e kj+ ♀ (De Smet G., Adriaens P., Spanoghe G.)

Een aantal van de hybriden van dit type betreffen waarschijnlijk de veel courantere Tafeleend x Witoogeend-combinatie of terugkruisingen. Tot en met 1998 registreerde het BAHC 15 meldingen van Witoogeend x Kuifeend-hybriden, waaronder telkens vier in 1995-1996 en 1996-1997.

02020 Witoogeend *Aythya nyroca* (24/35, 246/306, 18/20*-10/11*)

(*) totalen voor resp.1 jul.1995 - 30 jun.1996 en 1 jul.1996 - 30 jun.1997

1995-1996 : 18/20, waarvan 3/3 aanvaard

(1) 22-26 sep.1995 Chertal/Hermalle-sous-Argenteau (Lg) 2e kj+ ♂
(Testaert D., Debaere T., Deloyer P.)

(2) 5 nov.1995 De Maten, Diepenbeek (L) 1e kj+ ♀
(Vanderydt C.)

(3) 11-17 maa.1996 Rotselaar (B) 2e kj+ ♂

[Vandeplas J., Collaerts E. & P. e.a.; Vandeplas J. (1996)]

(f Vandeplas J./Collaerts P.(3)arch.BAHC)

niet onderzocht : 27 aug.1995 Schilde (A) 2e kj+ ♂; 28 sep.1995 Hermalle-sous-Argenteau (Lg) 1e kj+ ; 21 okt.1995 Hoogstraten/Wortel (A) 1e kj+ ♀; 29 okt.1995 Mechels Broek, Mechelen (A) 1e kj+ ♀; vanaf 19 nov.1995 Basse-Meuse (Lg) 2 2e kj+ ♂♂ (overwintering), met tot 31 maa.1996 Basse-Meuse (Lg) 2e kj+ ♂; 10-13 dec.1995 Schulen (L) 1e kj+ ♂; 16/17 dec.1995 Baasrode

(O) 1e kj+ 2,3 jan.1996 Mechels Broek, Mechelen(A)2e kj+ ♀; 4,7,13 jan.1996 Mechels Broek, Mechelen (A) 2e kj+ ♂ + 2e kj+ ♀; 5 jan.1996 Mechels Broek, Mechelen (A) 2e kj+ ♂; 13 jan.-13 feb.1996 Walem/ Duffel/ Lier (A) 2e kj+ ♂; 21 jan.1996 Walem (A) ♀; 30,31 jan.1996 Walem (A) 2e kj+ ♂ + 2e kj+ ♀; 2 feb.1996 Walem (A) 2e kj+ ♂; 19 feb.1996 Zandhoven/Pulle (A) zelfde 2e kj+ ♂; 28 jan.-22 feb.1996 Sluizen, Nieuwpoort (W) 3e kj+ ♂; 28 jan.1996 Dender, Ninove (O) 2e kj+ ♂; 11 feb.1996 Blokkersdijk, Antwerpen (A) 2e kj+; 16/17 maa.1996 Rotselaar (B) 2e kj+; 17 maa.1996 Kallo/ Doel (O) 2 2e kj+; 3 mei 1996 Plantentuin, Meise (O) 2e kj+ ♀; *13 mei 1996 Lille (A) 2e kj+ ♀ (verzwakt, vermoedelijk ontsnapt)

1996-1997 : 10/11

(1) 24 sep.1996 De Maten, Diepenbeek (L) 2e kj+(ad.)♀ (Vanderydt C., Ceulemans R.)

(2) 23 okt.1996 De Hoge Dijken, Roksem (W) 1e kj+ ♂; (Ferdinande B.& M., Van Praet G.); 06 nov.1996 De Hoge Dijken, Roksem (W) 1e kj+ ♂ (Van Praet G., Bonny G. e.a.); 14 dec.1996 spuikom, Oostende (W) 2e kj+ ♂ ongeringd (Vanloo E., Ferdinande B. & M., Vanwynsberghe J., Vergauwen G. e.a.)

(3) 31 jan.-5 feb.1997 AWW 3, Duffel (A); 8-11 feb.1997 Broechem (A); 13 feb.-19 apr.1997 Pulle (A) 3e kj+ (ad.) ♂ (De Rouck K., Colin D., Buys P., Driessens G. e.a.)

niet onderzocht of onvoldoende gedocumenteerd : 15 nov.1996 Schulen (L) 1e kj+ ♂; 1-26 dec.1996 Schulen (L) 1e kj+ ♂ (arch.BAHC); 24,27 nov.1996 Mechels Broek, Mechelen (A); 14 dec.1996 Hofstade (B) 1e kj+ ♂; 6-23 dec.1996 Warneton (H) 1e kj+ ♀; 1,12 jan.1997 Schelde, Dendermonde (O) 2e kj+ ♂; 12 jan.1997 Schelde, Zele (O) 2e kj+ ♂ + 2e kj+ ♀; 25 jan.1997 ringvaart, Brugge (W) 2e kj+ ♀; 8-9 maa.1997 Schulen (L) 2e kj+ ♀ (arch.BAHC) [bedreigde soort, voornamelijk langs meren in Oost-Europa en vroegere USSR] Strengere winters zijn gunstig om bij ons Witoogeenden waar te nemen. Zo werden ze ondermeer tijdens de strenge oorlogswinters jaarlijks gezien. Ook de winters tussen 1979 en 1985 brachten relatief hoge aantallen Witoogeenden. Daarna volgde een dieptepunt met vrij veel hybriden. Van 1992 tot 1997 was het aantal Witoogeenden opnieuw hoog. De winter 1995-1996 haalde zelfs een record met 20 exemplaren. Toch zijn er aanwijzingen dat ontsnapte vogels meer en meer de totalen beïnvloeden. In vergelijking met de periode tot en met 1970 komen groepjes beduidend minder voor. Het ziet er ook naar uit dat er steeds minder onvolwassen exemplaren gezien worden. Helaas worden Belgische waarnemingen van deze globaal bedreigde soort al te weinig gedocumenteerd. Hierdoor is de kennis van leeftijds- en geslachtsverhoudingen gebrekkig. Er moet ook beter gelet worden op uiterlijke tekenen van gevangenschap en op eventuele hybriden (soms moeilijk herkenbaar). Enkele ontvangen beschrijvingen waren onvoldoende precies om hybriden uit te sluiten. Een precieze beschrijving van vorm en formaat (in vergelijking met andere soorten) en de exacte bepaling van de hoeveelheid zwart rond de nagel zijn essentieel voor de determinatie. Neem ook de nodige tijd om Witoogeenden te controleren op de aanwezigheid van eventuele pootringen, en let op "verdacht" gedrag.

02000 Ringsnaveleend *Aythya collaris* (0/0, 9/9, 1/1-1/1)

(5) 6-9 jan.1996 Schelde t.h.v. Sint-Annabos, Antwerpen (A); periode 11-23 jan.1996 Blokkersdijk, Antwerpen (A) -op 20,21 jan.1996 niet gevonden-; 1 feb.1996 Schelde t.h.v. Blokkersdijk, Antwerpen (A); periode 17 feb.-25 apr.1996 Blokkersdijk, Antwerpen (A)-op 14,16,17 maa.1996 niet gevonden-; 5 mei 1996 Blokkersdijk, Antwerpen (A) (Verschuieren W., Gerené P. e.a.); 26 okt.-12 nov.1996 Blokkersdijk, Antwerpen (A) (Verschuieren W.in litt.); 29 nov.1996 De Kuifeend, Oorderen (A) (Van Impe J.); 1-13, 18-19 dec.1996 Blokkersdijk, Antwerpen (A); 15 dec.1996 Amerikadok, Antwerpen (A); 15-21 dec.1996 Blokkersdijk, Antwerpen (A) (Verschuieren W.in litt.) 1 jan.1997 Doeldok, Kallo/Doel (O) (Snyers C.); 4,10-18 jan.1997 Blokkersdijk, Antwerpen (A); 15,17 jan.1997 Amerikadok, Antwerpen (A); 4, 10 feb.-5 apr.1997 Blokkersdijk, Antwerpen (A) (Gerené P., Verschuieren W. e.a.); 22,23 apr.1997 Blokkersdijk, Antwerpen (A) (Gerené P., Verschuieren W. e.a.); 14 okt.-31 dec.1997 Blokkersdijk, Antwerpen (A) (Gerené P., Verschuieren W., Nossent R.)

e.a.) m.u.v. 7,11,18-20 dec.1997 Burchste Weel, Antwerpen (A) en 13 dec.1997 Noordkasteel, Antwerpen (A) (Verschueren W. in litt.)

(10) 23 mei 1996 Latour (Lx) 2e kj+ (ad.) ♂

(Ameels M., Dujardin R., Watelet M., Iweins B., Mary P., Jacquemin M.; CH)

(11) 8-14 feb.1997 AWW 3, Duffel (A) 2e kj (1e winter) ♂ (Colin D., Buys P., Driessens G. e.a.; schets Driessens G., arch.BAHC) (f Buys P., arch.BAHC); 15 feb.-1 mei 1997 Mechels Broek, Mechelen (A) 2e kj ♂ (Van de Meutter F., Meeus G., Lossy K., Nossent R. e.v.a.) (f NN, arch.BAHC); 4 mei 1997 Wintam-Hingene (A) 2e kj ♂ (Meeus G.)

[Noord-Amerika; overwintert tot Costa Rica] Tijdens de winter 1997-1998 keerde de woerd van Blokkersdijk voor de achtste keer terug. Dit exemplaar is individueel herkenbaar aan de onderbreking rechtsboven van de witte ring rond de snavelbasis. Intussen dook een megalomane verkeerswisselaar naast Blokkersdijk op ter voorbereiding van een weg die dwars door het reservaat gepland is. Hoeveel terrein in Vlaanderen wordt onder het mom van "natuurgebied" bouwvrij gehouden, met de bedoeling het achteraf efficiënter te kunnen volbouwen? Ons beleid is al te vaak gebaseerd op voldongen feiten, waarbij er in extremis enkel nog schijnoverleg gepleegd wordt. De Ringsnaveleend van Duffel (A) is de eerste die met zekerheid als een eerstejaars gedetermineerd werd en die van Latour (Lx) is de eerste voor Wallonië.

02050 Kleine Topper *Aythya affinis* (0/0, 0/0, 1/1-0/0)

(1) 15 feb.-25 feb.1996 Rodenhuizedok/ kanaal Gent-Terneuzen, Gent (O) 2e kj (1e winter) ♂ (Spanoghe G., De Smet G., Remaut H./ Adriaens P., Verroken D. & L., Demeulemeester M. e.v.a.; schets Driessens G. in arch.BAHC) [f Verroken L. Bird.World 9:49; Dutch B. 18:104; Oriol. 62:20; Beirens P.(2); Remaut H.(1) arch.BAHC]

[zeer algemene broedvogel van zoetwatermeren in Noord-Amerika; overwintert vooral in V.S., kleine aantallen 's winters tot Noord-Colombië] Nieuwe soort voor België (categorie A), 23e melding voor Europa. Hoewel kans op ontsnapping mogelijk is, past deze eerstejaars woerd zonder uiterlijke tekenen van gevangenschap in een ongewone reeks van acht Europese meldingen in de periode 13 jan.-21 apr.1996 (Goedbloed & Sponselee, 1996). Hiervan verbleven twee exemplaren op de Canarische Eilanden en één in Schotland, wat op een westelijke herkomst kan wijzen. De soort wordt echter meer en meer in Groot-Brittannië opgemerkt, en over de herkomst van watervogels wordt niet altijd klare wijn geschonken. In strenge winters worden niet alleen meer eenden waargenomen, maar ook meer ontsnapte exemplaren. Vergelijk met de meldingen van een 1e zomer van 27 mei-21 jun.1995 te Sas-van-Gent (omwille van de leeftijd een verschillend exemplaar, maar amper op 10 km van het Rodenhuizedok), en deze in Flevoland op 13 jan.1996 (misschien de Belgische vogel). Over het onfortuinlijke lot van een Kleine Topper in 1997, zult u verder in dit verslag meer vernemen.

01800 Amerikaanse Smient *Mareca americana* (0/0, 6/6, 0/0-3/3)

(7) 12-17 maa.1997 zuidelijk insteekdok/ Waaslandkanaal, Kallo-Doel (O) 2e kj (1e zomer) ♂ (Jacobs M., De Smet G., Adriaens P. e.a.) [f Buys P. (1) arch.BAHC]

(8) 15 maa.1997 Geuzenhoek, Gent (O) 3e kj+ (ad.) ♂ bij 9 Smienten (De Smet G., Verstraete H.)

(9) 26 okt.-29 nov.1997 Kallo/Doel en Verrebroek (O) 3e kj+ (ad.) ♂ (Vanwynsberghe J., Vergauwen G., Driessens G. e.a.) (schets Driessens G. in arch.BAHC)

[Noord-Amerika; overwintert tot Panama] Op 4,5 jan.1996 werd te Kallo/Doel (O) een Amerikaanse Smient opgemerkt die reeds op 11,12 nov.1995 te Oorderen (A) was gezien (zie vorig BAHC-rapport). Februari 1997 werd gekenmerkt door een reeks zware Atlantische depressies met zuidwesterstormen. Hierdoor werden in Groot-Brittannië meer nearctische eenden dan gemiddeld opgemerkt, met ten minste 12 Amerikaanse Smienten (Bird.World 10:43-44). Deze stormen kunnen mogelijk ook de Belgische gevallen in maart 1997 verklaren. De genusnaam *Mareca* i.p.v. *Anas* werd in de Belgische literatuur ondermeer gebruikt door Lippens (1954). De "progressieve" taxonomie van de CSNA valt meer dan eens terug op oude waarden.

- 01920 Blauwvleugeltaling** *Anas discors* (0/0, 6/6, 2/2-1/1)
(6) 7 apr.1991 Westbroek, Reninge (W) 2e kj+ ♂ (Devos K.)
(7) 28-30 apr.1996 Hoge Noen, achterhaven, Zeebrugge (W) 2e kj+ ♂ (Vandegehuchte M./ Demeulemeester M., De Smet G., Verstraete H. e.a.; schets Driessens G. in arch.BAHC) [f Beirens P. (2) arch.BAHC]
(8) periode 7 okt.-21 dec.1996 Zeebrugge (W) 2e kj+ ♂

Details :

- 7, 8 okt.1996 voorhaven, Zeebrugge (W) eclipskleed (Van Bellingen S., Demeulemeester M. e.v.a.; schets Driessens G. in arch.BAHC)
 27, 28 okt.1996 groot dok, achterhaven, Zeebrugge (W) eclips/prachtkleed tussen c 1200 Smienten (Janssen L., Verroken L. & D., Rocaus F. e.a.)
 21 dec.1996 groot dok (richting Boudewijnkanaal), achterhaven, Zeebrugge (W) prachtkleed (Vercruysse E., De Smet G., Lafontaine D. & R.-M.) (Van Bellingen S., Demeulemeester M., De Smet G., Verroken L. e.v.a.)
(9) 24,25 apr.1997 Kattenstaartvijver, Geel-te-Aard (A) 2e kj+ ♂ (Fettweis P., Berghmans H., Vergauwen G. e.v.a.)
 [Noord-Amerika; overwintert tot Peru en Noord-Brazilië] Zeven op negen Belgische waarnemingen zijn aprilwaarnemingen, waardoor het voorjaarstrekpatroon sinds het eerste geval in 1966 steeds duidelijker uit de verf komt. Vrouwtjes blijven evenwel verstek geven. De achtste Blauwvleugeltaling voor België is het eerste najaarsgeval. Hoewel het niet uitgesloten is dat te Zeebrugge tijdens het najaar van 1996 twee Blauwvleugeltalingen verbleven, kan het evenzeer dat de oktober-vogel in november onopgemerkt in de polders verbleef, vanwaar hij pas na strenge vorst in december uitweek naar de meer overzichtelijke dokken.

- 00040 IJsduiker** *Gavia immer* (6/6, 58/60, 3/3-3/3)
(67) 10-23 jan.1996 Spuikom, Oostende (W) 2e kj (juv.) (Lingier P., Goethals T., Vanloo E., De Smet G. e.a.)
(68) 29 okt.1996 Oostende (W) 1e kj (juv.) 11:33 SW (De Smet G., Spanoghe G., Demeulemeester M. e.a.)
(69) 21-28 dec.1996 Waaslandkanaal/ Doeldok/ Noordelijk insteekdok, Kallo/Doel(O) 2e kj (tweedejaars) (Devos J., Driessens G., De Smet G. e.v.a.) [f Van Bogaert E., Oriol.63:7; Spanoghe G. (1) arch.BAHC]
(70) 3 jan.1997 westdam, voorhaven, Zeebrugge (W) 2e kj (juv.) pleisterend (Spanoghe G.) (f Spanoghe G., arch.BAHC)

Opmerking : ten onrechte langsvliegend in Dutch B.19:44.

- (71)** 30 nov.1997 Etang du Fraiti, Roly (N) 1e kj (juv.) (Gonze P.; CH)
(72) 12, 13 dec.1997 Mechels Broek, Mechelen (B) 1e kj (juv.) (Lossy K., Nossent R., Vergauwen G., Vanwynsberghe J. e.a.)
 [Circumpolair] 1996 en 1997 waren matige jaren voor IJsduiker, met respectievelijk 8 en 6 meldingen. Een totaal van slechts 6 gedocumenteerde gevallen voor deze twee jaren valt mager uit. Worden we te blasé en vinden we het niet meer nodig om deze zeldzame soort te documenteren? Deze houding ondergraaft degelijk onderzoek over langere termijn. Soortdeterminatie mag geen eindpunt zijn voor onze interesse. Wat IJsduikers betreft is ondermeer op het vlak van leeftijdsverhoudingen (immature kleden) en voorkomen op zee nog wat bij te leren. In de praktijk worden langstreckende Parelduikers *Gavia arctica* nog af en toe met IJsduikers verward.

- 00360 Kuhls pijlstormvogel** *Calonectris borealis/diomedea* (0/0, 13/20, 1/2-0/0)
(21-22) 29 sep.1996 westdam, Zeebrugge (W) 2 1e kj+ 15:15 NE (Verstraete H., Spanoghe G.)

[Oostelijke Atlantische Oceaan *C. borealis*/Middellandse Zee *C. diomedea*] Vier verschillende studies leveren argumenten om Scopoli's Pijlstormvogel *C. diomedea*, het mediterrane taxon, als een aparte soort te beschouwen (zie Sangster et al., 1998). Mediterrane vogels verschillen in het veld van Atlantische Kuhls Pijlstormvogels ondermeer door een kleiner formaat, lichtere kop en mantel en licht centrum op de onderzijde van de handpennen (Guttiérrez,

1998). In België is tot nu toe enkel het Atlantische taxon met zekerheid vastgesteld (twee strandvondsten). Als de Atlantische en de Mediterrane taxa als aparte soorten beschouwd worden, laat geen van de Belgische veldwaarnemingen een specifieke determinatie toe. Toch is het aannemelijk dat vooral (of uitsluitend ?) Atlantische Kuhls Pijlstormvogels in België voorkomen. Er is een ongedocumenteerde melding van Kuhls Pijlstormvogel voor 1997, en op 9 sep.1997 vloog om 19:50 een ongedetermineerde grotere pijlstormvogel (*C. borealis*/*P. gravis*) zuidwestwaarts te Oostende (W).

00463 Vale Pijlstormvogel *Puffinus mauretanicus*

(0/0, 15/19, 1/1-0/0)

(20) 6 nov.1996 Oostende (W) 1e kj+ 09:28-09:31 SW

(De Smet G., Bekaert L., Spanoghe G., Vercruysse E.)

[westen van Middellandse Zee] Deze late melding van een Vale Pijlstormvogel die achter een buitenvarende ferry fourageerde en daarna langzaam naar het zuidwesten vloog is de enige die voor de behandelde periode gepubliceerd werd. Wanneer zullen bedreven zेत्रektellers ooit hun bijdrage publiceren, laat staan documenteren bij het BAHC ?

00520 Stormvogeltje *Hydrobates pelagicus* (4/5, 30/45, 6/7-0/0)

(43) *eind nov.1985 Oostende (W) 1e kj+ (Opstaele P.& B.; Vanloo E. in litt.)

(51) *30 aug.1996 Oostende (W) 1e kj+ (VOC Oostende in litt.) melding

(52) 29 okt.1996 Zeebrugge (W) 1e kj+ 11:40 SW

(Verstraete H., Van Bellingen S.)

(53-54) 29 okt.1996 Oostende (W) 2 1e kj+ 17:00-17:12 SW

(Staelens J., Demeulemeester M., De Smet G., Spanoghe G., Vantieghem P. e.a.)

(55) *29 okt.1996 Oostende (W) 1e kj+ (verzwakt; opgenomen in VOC Middenkust, gelost op 30 okt.1996) (med.Milh J. & D.;VOC Oostende in litt.)melding

(56) 29 okt.1996 Sint-Idesbald, Koksijde (W) 1e kj+ 15:00 SW

(Jacobs M.)

(57) 29 okt.1996 Wenduine (W) 1e kj+ 16:43 SW (Van Assche W.)

[noordoosten van Atlantische Oceaan, westen van Middellandse Zee; overwintert in zuidoosten van Atlantische Oceaan] Op 29 okt.1996 werd een goed gedocumenteerde influx van Stormvogeltjes opgetekend, een uitzonderlijke gebeurtenis in onze ondiepe, troebele kustwateren, die met hun laag zoutgehalte (Scheldemonding) onaantrekkelijk zijn voor onvervalste zeevogels. De vorige influx dateert van november 1985. Op basis van de waarnemingstijden blijkt dat er geen dubbeltellingen zijn. Tijdens een zware noordwesterstorm zijn Stormvogeltjes door hun lage vliegwijze minder opvallend dan Vale Stormvogeltjes *Oceanodroma leucorhoa*, waardoor het weinig waarschijnlijk is dat eerder geziene exemplaren ook elders worden opgemerkt. Op 29 okt.1996 bleef een melding van 2 exemplaren te Blankenberge ongedocumenteerd, waardoor het dag-totaal wellicht 8 exemplaren bedroeg. Twee dagen later werd in de haven van Gent (O) een verstekeling ontdekt (zie verder onder categorie D2). Daarnaast zijn er twee meldingen in 1996 en één melding en twee niet-aanvaarde gevallen in 1997.

01080 Ralreiger *Ardeola ralloides* (3/4, 18/18, 0/0-1/1)

(23) 27,28 jun.1997 étang de L'Oréal, Recogne (Lx) 2e kj+

(Vieuxtemps D., De Smet G. e.v.a.) [f Verroken L. Birdwatch 63/sep.(1997):56-57; Dutch B.19:210, pl.217]

[Zuid-Europa, Zuidwest-Azië en Afrika] Twee jaar na de waarneming heeft het BAHC nog altijd geen verslag ontvangen van de tweede Ralreiger in 1997, een adult exemplaar dat op 4 jul.1997 te Viersel (A) verbleef en door vele twitchers gezien werd.

01110 Koereiger *Bubulcus ibis* (0/0, 24/32, 0/0-7/10)

(33) 5 mei 1997 Molsbroek, Lokeren (O) 2e kj+ 09:05-09:15 pleisterend (Boddaert R., Schouten P.)

(34) 10 mei 1997 Stuivekenskerke (W) 2e kj+

(Seys M., Vansteenkiste J., De Ketelaere L.)

- (35) 16 jun.-4 jul.1997 Merkem/Woumen(W)2e kj+
 (Verhaeghe B., Debruyne W., Demeulemeester M., Verroken D.& L.; schets Driessens G. in arch. BAHC) (f Debruyne W., arch.BAHC)
- (36) 15 jul.1997 De Gavers, Harelbeke (W) 2e kj+ 19:20 -
 (overnachtend) (Baptiste Y. e.a.)
- (37-40) 1 aug.-1 nov.1997 Zwin, Knokke (W) 4 2e kj+ (baltskleed)
 2 BROEDGEVALLEN (Burggraeve G., Chiwy B., Willemys F., Taffor-
 eau J., Vantorre B. e.a.; schets Driessens G. in arch.BAHC;
 Ameels M.;CH) (f Buys P. Oriol.63:105); 8 dec.1997 Zwin, Knokke
 (W) 2 2e kj+ (Burggraeve G.); 14-22 dec.1997 Westkapelle (W) 2 2e
 kj+ (Leysen K. e.a.); 23 dec.1997 Westkapelle (W) 2e kj+ (De Ruwe
 F.)
- (41) 15 nov.1997 Kluizen (O) 1e kj (juv.) overnachtend tussen
 meeuwen (De Smet G., Verstraete H.)
- (42) 12 dec.1997 Bourgoyen, Gent (O) 1e kj (juv.) overnachtend
 tussen meeuwen (Spanoghe G., Verbelen D., Verstraete)
 [bijna kosmopolitisch; sommige Europese vogels overwinteren zuidelijk tot
 Noordwest-Afrika] 1996 was vermoedelijk omwille van overvloedige neerslag in
 het Middellandse Zee-gebied volslagen Koereiger-loos. 1997, daarentegen, was
 uitstekend en de soort kon zelfs aan de nationale broedvogellijst toegevoegd
 worden. Twee paar Koereigers bouwden elk een nest in het Zwinpark en begonnen
 er rond 18 augustus te broeden. Mogelijk omwille van de late broeddatum waren
 het zeer kleine legsels (1 en 2 eieren). Op 10 september was in elk nest een
 pullus te zien. Een eerste pullus verdween vrijwel onmiddellijk, en de tweede
 overleefde de zware najaarsstormen niet. De oudervogels waren niet ontsnapt uit
 de Zwinkooien (fellere kleur van naakte delen, intacte tenen en lange
 onbeschadigde nagels in tegenstelling tot exemplaren in kooien). Het is evenwel
 niet uitgesloten dat zij ongeringde vrijvliegende parkvogels waren uit
 Frankrijk of Duitsland. De broedgevallen in het Zwin zijn de meest noordelijke
 in Europa. In het late najaar werden op diverse plaatsen [o.a. 29-31 okt.1997
 te Uitkerke (W) 1-2 ex.] Koereigers in de polders gezien. Het ging hier
 vermoedelijk om broedvogels uit het Zwin. Waarnemers worden verzocht om bij
 waarnemingen van Koereigers bijzondere aandacht te schenken aan de nagels en de
 tenen. Koereigers die in kooien verbleven, vertonen vaak beschadigde
 teenkootjes, gezwollen en afgebroken of vergroeide nagels.

01210 Grote Zilverreiger Casmerodius albus

(0/0, 110/122, 32/36-27/39)

(50) 22 okt.-3 nov.1989 Merkem (W) 1e kj+ (Devos K.)

1996 : 32/36

(123) 10 feb.1996 Groot Schietveld, Brecht (A) 2e kj+
 (De Ridder J., Dupont V.)

(124) 18-24 maa.1996 Volharding, Rijkevorsel (A) 2e kj+
 (Van Nijen K., Veraghtert W., Vermeersch G., Hoeymans B.,
 Verschraegen T.& W.)

(125-128) 9,10 apr.1996 Groot Schietveld, Brecht (A) 4 2e kj+
 (De Ridder J., Elst J., Symens P., Gabriëls D., Dupont V.,
 Schrauwen R.) (f Elst J. (1) arch.BAHC)

Opmerking : het is niet uitgesloten dat alle exemplaren die in de provincie Antwerpen overwinterden
 uiteindelijk in april deze groep vormden. Dubbeltelling is mogelijk.

(129) jan.1996 vallée du Geer (Lg) 2e kj+

(130) periode 07-22 jan.1996 provincie Brabant(B)

Details :

7 jan.1996 Huldenberg, **Neerijse** (B) 2e kj+ (Debroyer E.)

7 jan.1996 Grote Bron, Neerijse (B) 2e kj+ (Peten S.)

periode 14-25 jan.1996 Schoorbroek, **Hoegaarden** (B) 2e kj+
 (zelfde als vorige) (Briesen L., De Cleyn P.)

21,22 jan.1996 Hertoginnendal, **Oudergem** (B) 2e kj+
 (Buckinx G., Debue A.;CH)

(131) 14 jan.1996 Wellemeersen, Welle (O) 2e kj+ (Boonen S.)

(132) 14 jan.1996 Virelles (H) 2e kj+; 17 feb.-20 maa.1996
 Virelles (H) 2e kj+

Opmerking : vergelijk met waarnemingen periode 29 okt.-25 nov.1995.

(133) 24 maa.1996 De Maten, Diepenbeek (L) 2e kj+ (pleisterend 15:45-18:55) (Vanderydt C., Habex G., Gabriëls P. & K.)
(134) 20 apr.1996 Staatsbossen, Wenduine (W) 2e kj+ (over) (Peeters M.)
(135) 21 apr.1996 Ursel (O) 2e kj+ (Versigghel J., De Bruycker S.,)
(136) 22 apr.1996 Spanjaardduinen, Bredene (W) 2e kj+ 08:30 NE (Felix R., Vergauwen G.)
(137) 27 apr.1996 Oudenburg (W) 2e kj+ (Vanpraet J.)
(138) 1 mei 1996 Uitkerkse Polder, Uitkerke (W) 2e kj+ 15:00 N (De Smet G., Bekaert L./ Popelier L.)
(139) 20-25 mei 1996 Zwin, Knokke (W) 2e kj+ (Gilis L., Lust Pa. e.a.)
(140) 29 mei 1996 Harchies (H) 2e kj+
(141) 13 jul.1996 Tamines (N) 2e kj+ ; 13 jul.1996 Tergnée (H) 2e kj+
(142) 17 aug.1996 Kleyne Vlakte, Knokke (W) 1e kj+ pleisterend, dan SW (Lust Pa.)
(143) 1 okt.1996 Molsbroek, Lokeren (O) 1e kj+ (Van Rompu W. e.a.); 4 okt.1996 Daknam (O) 1e kj+ 08:30 SE (Everaert J.); 4 okt.1996 Molsbroek, Lokeren (O) 1e kj+ (Mauro I.); 6 okt.1996 Molsbroek, Lokeren (O) 1e kj+ (Steeman C.)
(144) 9 okt.1996 Plantentuin, Meise (B) 1e kj+ 11:30 over (Beyens L.)
(145) 12 okt.1996 Willemspark, Heist (W) 1e kj+ (over) (Vergauwen G., Vanwynsberghe J.)
(146) 12 okt.1996 Latour (Lx) 1e kj+ (Dujardin R., Ravet P.; CH)
(147-148) 16 okt.1996-27 feb.1997 Harchies (H) 1-2 1e kj+ (Dufourny H., Verroken D. & L. e.v.a.; CH)
(149) 24 okt.1996 Blak, Beerse (A) 1e kj+ kortstondig pleisterend (Bastiaens R.)
(150) 25 okt.1996 Stappersven, Kalmthout (A) 1e kj+ (Slootmaekers M.)
(151) 25 okt.1996 De Zegge, Geel (A) 1e kj+ (kortstondig pleisterend) (med.Geysels P.)
(152) 11 nov.1996 Zandhoven (A) 1e kj+ (Jacobs I., I. & M.)
(153) c 15 nov.1996 Lier (A) 1e kj+; 5-21 dec.1996 plas Cuykens, Lier (A) 1e kj+ (De Smedt W., Buys P., Driessens G. e.v.a.) (schets Driessens G. in arch.BAHC)
(154) 16 nov.-23 dec.1996 Wilsele (B) 1e kj+ (Hens L., Hendrickx L., Van Scharen K., Claes W., Bellers M., Collaerts E. & P., Vandeplass J.); 23 dec.1996 Tienen (B) 1e kj+ S (Hoebrechts E.)
(155) 17-c 23 nov.1996 De Maat, Mol (A) 1e kj+ pleisterend
(156) 10-14 dec.1996 Meetkerke (W) 1e kj+ (Vantorre B., Ferdinande B. & M., De Smet G., Spanoghe G. e.a.)
(157) 5-21 dec.1996 Lier (A) 1e kj+ (De Smedt W., Buys P., Colin D., Driessens G., De Rouck K. e.a.) (schets Driessens G. in arch.BAHC)
(158) 22,23 dec.1996 Testelt (B) 1e kj+ (Aerts K., Tuerlinckx P.)
1997 : 27/39
(159) 15 jan.1997 Nevele/ Merendree (O) 2e kj+ (Devreese A.)
(160) 23 jan.1997 Geel (A) 2e kj+ (Zeinstra M.)
(161) 8-14 feb.1997 De Lage Moeren, Meetkerke (W) 2e kj+ (Vantorre B., De Smet G., Spanoghe G.)
(162-163) 15 maa.1997 Kleyne Vlakte, Zwinbosjes, Knokke (W) 2 2e kj+ (over) (Lust Pa.)

(164) 26 maa.1997 Gempvijvers, Sint-Joris-Winge (B) 2e kj+ 16:30-16:35 (pleisterend) (Reygel A.)
 (165) 29 maa.1997 AWW 2, Lier/Duffel (A) 2e kj+ (over) (De Smedt T.)
 (166) 8 mei 1997 Neerijse (B) 2e kj+ (De Broyer E.)
 (167) 27 mei-2 jun.1997 Barrage d'Ampsin (Lg) 2e kj+ (Loly P., Joris A. e.a.;CH)
 (168) 8,10,13,19 aug.1997 Zwin,Knokke (W) 1e kj+ (Burggraeve G. e.a.)
 (169) 11,12 sep.1997 Zwin,Knokke (W) 1e kj+ (Burggraeve G.)
 (170) 25 sep.1997 Grand Manil, Gembloux (N) 1e kj+ (Gehn M.; CH)
 (171) 28 sep.1997 Wanlin (N) 1e kj+ (Vieuxtemps D.; CH)
 (172-174) 1-31 okt.1997 marais d'Harchies (H) 1e kj+ ; 13 okt.1997 marais d'Harchies, Pommeroeul (H) 1e kj+ (Gehn M.; CH)
 23 okt.1997 Obourg (H) 1e kj+ (Decamps M.; CH); 26 okt.1997 Harchies (H) 3 1e kj+ (Strijckmans J.J.); 1-30 nov.1997 Harchies (H) 1e kj+ (Dufourny H.); 6, 11, 16, 29 nov.1997 Harchies (H) 2 1e kj+ (Dufourny H., Verroken D. & L., Geiregat N.; CH); 1-31 dec.1997 Harchies (H) 2 1e kj+ (Dufourny H., Verroken D. & L.)
 (175) 18 okt.1997 Plas Bartstraat, Kessel (A) 1e kj+ (Tafforeau J.); 18 okt.1997 Gestel/Bevel (A) 1e kj+ (Tafforeau J.)
 (176) 19 okt.1997 Bourgoyen, Gent (O) 1e kj+ (pleisterend) (Willaert B./ med.Spanoghe G.)
 (177) 19 okt.1997 Zwin, Knokke (W) 1e kj+ 18:20-18:50 (pleisterend/overnachtend) (Spanoghe G., De Smet G., Verstraete H.)
 (178) 19 okt.1997 De Maten, Diepenbeek (L) 1e kj+ (pleisterend) (Vanderydt C.)
 (179) 31 okt.-31 dec.1997 Dekshoevevijver,Geel(A)1e kj+ (Scholliers J., Schuermans B., De Rouck K., Van Sanden P. e.a.)
 (180) 5 nov.1997 Uitkerke (W) 1e kj+ (Van Gompel J.)
 (181-182) 8,9 nov.1997 Bergerven, Neeroeteren (L) 2 1e kj+ (Rutten J., Cuypers T., Vanderydt C., Remans T./ med.Berlijn M.)
 (183) 8 nov.1997 Sohier (Lx) 1e kj+
 (184) 9 nov.1997 Ploegsteert (H) 1e kj+ (Dufourny H.); 26 dec.1997 Ploegsteert (H) 1e kj+
 (185-186) 16 nov.1997 De Maat, Mol (A) 2 1e kj+ (Sas J.)
 (187) 5,6 dec.1997 Kalkense meersen (O) 1e kj+ (Van Brussel D.); 6 dec.1997 Nieuwdonk, Overmere (O) 1e kj+ 15:00(over) (Meganck G.)
 (188-194) 8 nov.-21 dec.1997 De Maten, Diepenbeek/Bokrijk (L) tot 7 1e kj+
 Details : (De Maten, tenzij anders vermeld)
 8,19 nov.1997 1e kj+ (Libot R.); 7 dec.1997 7 1e kj+ (med.Vanderijdt C.); 13 dec.1997 1e kj+ (Vanderydt C.); 15 dec.1998 5 1e kj+; 16 dec.1997 7 1e kj+ (Felix R.); 17 dec.1997 1e kj+ (Vanderijdt C.); 18 dec.1997 6 1e kj+ (Vanderydt C.); 20 dec.1997 Bokrijk (L) 3 1e kj+ (Van Sanden P.); 21 dec.1997 Bokrijk (L) 2 1e kj+ (Jacobs M.); 21 dec.1997 1e kj+; 22 dec.1997 3 1e kj+; 23 dec.1997 2 1e kj+; 25 dec.1997 5 1e kj+; 27 dec.1997 1e kj+; 28 dec.1997 2 1e kj+; 30 dec.1997 2 1e kj+
 (Vanderydt C., Felix R., Van Sanden P. e.a.)
 (195-196) 17 dec.1997 Tienen (B) 2 1e kj+ 14:25-14:30, dan SW (Smets Ph.)
 (197) 24 dec.1997 La Hulpe (B) 1e kj+ (Chiwy B.)
 [Bijna cosmopolitisch, in Zuidoost-Europa onregelmatig verspreid] In 1996 en 1997 werden resp. 36 en 39 Grote Zilverreigers waargenomen. Dit zijn nieuwe records na de 25 exemplaren in 1995. De groepen van 4 exemplaren in apr.1996 en 7 exemplaren in dec.1997 zijn de grootste die tot nu toe in België werden vastgesteld. In Duitsland werden in 1996 niet minder dan 274 Grote

Zilverreigers gemeld (Deutsche Seltenheitenkommission, 1998). Grote Zilverreigers waren rond de eeuwwisseling met uitsterven bedreigd door de handel in sierveren voor de mode. Op de markt van Londen alleen al werden in 1910 40000 ons aigrettes verkocht, wat overeenkomt met 290700 gedode zilverreigers. Een ons (ruim 28 g) leverde toen 200 frank op (Gerfaut 1:20). Het duurde bijna een eeuw tot de populatie zich van deze slachting herstelde. Het is echter zeer de vraag of de huidige toename van Grote Zilverreiger wel een positief teken is : krijgt de eutrofiëring en de toename van witvis nu ook meer vat op Oost-Europa ? Er zijn in ieder geval veel kweekvijvers voor Karpers bijgekomen, waarin veel mest gestort wordt om de algengroei te bevorderen.

01360 Zwarte Ibis *Plegadis falcinellus* (14/72, 16/22, 0/0-1/1)

(83) 26 okt.1989 Het Blak, Beerse (A) 1e kj+ 12:20 E

(Joris J., Machielsens E.) [f Machielsens E.(1) in arch.BAHC]

(95) 4 okt.1997 Bredene (W) 1e kj (juv.) 10:06 NE (De Smet G., Spanoghe G., Janssen L., Lossy K., Pauwels W.); 4 okt.1997 Fonteintjes, Zeebrugge (W) 1e kj (juv.) 10:27 NE (zelfde ex.)

(Van den Schoor D. & W., Drijvers R., Willaert N.)

[Zuid-Europa, Noord-, Oost- en Zuid-Afrika, Centraal Azië, Zuidoost-VS, Antillen, Madagascar, Indonesië en Australië] De bewijsfoto van Beerse (A) is na verhuisperikelen teruggevonden in het BAHC-archief, waardoor het geval uiteindelijk aanvaard kon worden. De vogel van Bredene werd na verwittiging via semafoon en GSM te Zeebrugge onderschept. Bij vluchtwaarnemingen kan een ontsnapte Witmaskeribis *Plegadis chihi* (Oregon tot Argentinië) niet uitgesloten worden. Gelukkig werd deze soort bij ons nog niet in de vrije natuur waargenomen. Puna-ibissen *Plegadis ridgwayi* (bergen van Peru en Bolivië) ontsnapten echter al meermaals. Als een ibis overvliegt, kijk dan even wat er voorbij de staart steekt : een deel van de tenen bij Puna-ibis, tenen én enkele cm loopbeen bij Zwarte Ibis en Witmaskeribis. Een overvliegende Zwarte Ibis komt pas in aanmerking voor homologatie, als Puna-ibis uitgesloten wordt. Een overtrekkende ibis in 1996 en een groepje van vier in 1997 werden niet gedocumenteerd.

02430 Zeearend *Haliaeetus albicilla* (20/20, 59/60, 2/2-0/0)

(81) 16 maa.1996 spaarbekken, Woumen (W) 2e kj+ (imm.) 10:35-10:40 NE (Devos K.)

(82) 21 dec.1996 Stappersven, Kalmthout (A) 1e kj+ (imm.) 14:05-14:10 (Janssens M., Vlietinck K., Van Loock B. e.a.);

22 dec.1996 AWW5, Duffel (A) 1e kj (juv.) 10:40 S (Tafforeau J.)

[Groenland en noordelijk Eurazië] Waarschijnlijk dezelfde Zeearend vloog over Kalmthout en Duffel. Vijf meldingen bleven zonder verslag : 4 feb.1996 Merkem (W); 10 (en/of 11) feb.1996 Mol (A); 20 apr.1996 Vorselaar (A); 27 jan.-2 feb.1997 Neerpelt (L); 20 okt.1997 Longvilly (Lx). Zeearendwaarnemingen nemen toe in België. De gunstige evolutie van het Duitse broedbestand is hier niet vreemd aan. Het aantal broedparen in Duitsland steeg van enkele paren in het begin van deze eeuw naar 301 broedparen in 1997. Sinds 1934 is de Zeearend er beschermd (Reichsjagdgesetz). Tussen 1950 en het einde van de jaren 70 schommelde de Duitse broedpopulatie tussen 100 en 120 broedparen. Sinds 1980 is er een exponentiële groei. Het meest nabijgelegen broedgebied ligt ten noordwesten van Hamburg (Hauff, 1998). Het Schotse herinvoeringsprogramma was in 1996 met 12 territoria succesvoller dan ooit (Ogilvie et al., 1999).

02560 Slangenarend *Circaetus gallicus* (4/4, 12/12, 1/1-0/0)

(8) 31 mei 1982 Wuustwezel (A) 2e kj+ 13:00-13:10 N

(Symens P. & D.)

(17) 3-4 jun.1996 Brecht (A) 3e kj+ (ad.; lichtkoppige vorm)

(Dupont V., De Smet G., Verbelen D. e.a.)

(f Legrand V.(1) arch.BAHC)

[voornamelijk West-Palearctisch, maar ook in Centraal-Azië en Indië; Europese vogels overwinteren vooral ten zuiden van de Sahara] Sinds 1989 nemen niet-gedocumenteerde meldingen van Slangenarend op betreurenswaardige wijze toe. Avifaunistisch gezien zijn ongedocumenteerde gegevens onbruikbaar : op 25 onderzochte gevallen (1967-1997) bleek immers meer dan de helft (56 %) onvolgende gedocumenteerd. Het percentage dubieuze meldingen zonder verslag ligt vermoedelijk nog hoger. In 1996 bleven maar liefst vier meldingen zonder bewijs. Verwarring met biddende Buizerds *Buteo buteo* is echter de wereld nog niet uit : een mogelijke Slangenarend op 2 mei 1997 in de achterhaven van

Zeebrugge (W) bleek na controle in het veld een lichte Buizerd te zijn.

02620 Steppekiekendief *Circus macrourus* (13/13, 6/6, 1/1-0/0)
(20) 26 aug.1996 Angre (H) 2e kj (1e zomer) ♂ 07:10-07:25, dan NNE (Dufourny H., Gallée B.;CH)

[uiterste oosten van Europa tot Centraal Azië; overwintert in Afrika ten zuiden van de Sahara en in Zuid-Azië] Zonder verslag : 6 apr.1997 Geel (A). In 1996 en 1997 werd telkens een geval niet aanvaard. Sinds het begin van de 20e eeuw is deze soort als broedvogel fel in aantal afgenomen. De populatie in Europees Rusland haalt wellicht amper 2000 broedparen (ca. 10 % van de wereldpopulatie) (Hagemeijer & Blair, 1997). De intensivering van landbouw in steppegebieden is wellicht de voornaamste oorzaak van de achteruitgang. In de 19e eeuw kwam de soort frequenter voor als dwaalgast, dan tegenwoordig het geval is.

02980 Dwergarend *Hieraaetus pennatus* (0/0, 4/4, 0/0-1/1)
(5) 14 mei 1997 Angreau, Angre (H) 2e kj+ (lichte fase) (Dufourny H.; CH)

[Zuidwest-Europa tot Baikalsee en Mansjoerije; overwintert in savannes ten zuiden van de Sahara] De vijf aanvaarde waarnemingen van Dwergarend in België vallen telkens in verschillende maanden tussen 14 mei en 24 oktober. De vorige waarneming dateert van 7 jul.-9 aug.1988 te Hensies (H) (zie foto in Aves 27:18). Deze soort wordt vaak verward met andere roofvogelsoorten. Bruine Kiekendieven *Circus aeruginosus* en Zwarte Wouwen *Milvus migrans* worden wel eens voor donkere Dwergarenden gehouden. Lichte Buizerds *Buteo buteo* en vooral lichte juveniele Wespendienies *Pernis apivorus* kunnen met lichte Dwergarenden verward worden. Zie Forsman (1999) voor een bespreking van de verschilpunten. Meldingen van het late najaar tot het vroege voorjaar zijn fenologisch verdacht.

04590 Griel *Burhinus oedicephalus* (3/4, 30/30, 4/4-0/0)
(35) 21 apr.1996 Kallo/Doel (O) 2e kj+ ♀
(Van Damme B., Verroken D. & L., Beirens P., De Smet G., Demeulemeester M. e.a.)

[f Van Damme B., Dutch.B.18:150; (1)arch.BAHC]

(36) 13 mei 1996 Longchamps (N) 2e kj+ kortstondig pleisterend, dan NE (Joris A.; CH)

(37) 18 mei 1996 Hermalle-sous-Argenteau (Lg)
2e kj+ kortstondig pleisterend 20:15, dan in vlucht
(Lucas P.; CH)

(38) 21-24 jul.1996 Groot Schietveld, Brecht (A) 2e kj+
(Dupont V., De Ridder J., De Smet G. e.a.)

[fragmentarisch van Zuid-Engeland tot Zuidoost-Azië, ook op Canarische Eilanden en in Noord-Afrika] In 1996 bleven twee West-Vlaamse meldingen ongedocumenteerd. In 1997 ontbrak de soort volledig. In 1996 werden in Engeland 174 zekere broedparen vastgesteld. Hoewel het aantal broedparen (en niet-broedende paren) was toegenomen, was het broedsucces iets lager omwille van het koude weer in mei (Ogilvie et al, 1999).

05040 Kleinste Strandloper *Calidris minutilla*
(0/0, 0/0, 1/1-0/0)

(1) 3-14 aug.1996 Rodenhuis, Gent (O) 2e kj+ (ad.zomer)
(Adriaens P., Bekaert L./ De Smet G., Verstraete H., Verbelen D., Demeulemeester M. e.v.a.; Adriaens & Bekaert, 1997/1997bis; Berlijn & Ebels, 1996; schets Driessens G. in arch.BAHC)(f Huys N./ Fennec Films, Bird.W.9:299; Dutch B.18:206,219; Dutch B.19:218, (2)220; (4)arch.BAHC)

[Noordelijk Noord-Amerika; overwintert van VS tot in Peru en Brazilië] Nieuwe soort voor de Benelux. In Europa is de soort zeldzaam met 56 gevallen t.e.m. 1995. Aan onze kust was er een onbevestigde eenmanswaarneming in 1997.

05050 Bonapartes Strandloper *Calidris fuscicollis*
(0/0, 1/1, 1/1-0/0)

(2) 18 aug.1996 westdam, voorhaven, Zeebrugge (W) 2e kj+ (ad.)
(De Ruwe F., De Smet G. e.v.a.; schets Driessens G. in

arch.BAHC) [f Beirens P.(2),arch.BAHC]

[Noordelijk Noord-Amerika; overwintert in zuidelijk Zuid-Amerika] Nieuwe soort voor Vlaanderen. In Wallonië was er een eerder geval op 28 sep.1991 te Gaurain-Ramecroix (H). Het betrof toen eveneens een adulte vogel. In 1997 bleef een kortstondige waarneming ongedocumenteerd.

05070 Gestreepte Strandloper *Calidris melanotos*

(0/0, 29/30, 2/2-2/2)

(31) 17-19 mei 1996 Hoge Noen, achterhaven, Zeebrugge (W) 2e kj+ ♀ (De Smet G., Verstraete H., Demeulemeester M. e.a.)

(32) 25 aug.1996 molenplasje, Uitkerke (W) 1e kj (juv.)♀

(Beirens P., De Smet G. e.v.a.) [Beirens P.(1),arch.BAHC]

(33) 25 aug.-2 sep.1997 Molenplasje, Uitkerke (W) 2e kj+ (ad.zomer) ♀ (Jacobs M., Veraghtert W., Buys P. e.a.; schets Driessens G.in arch.BAHC) (f Buys P., Oriol.63:107)

(34) 5-8 okt.1997 Longchamps (N) 1e kj (juv.)

(Ameels M., Nef B., Joris A. e.a.; CH)

[Noordoost-Siberië en noordelijk Noord-Amerika; overwintert in zuidelijk Zuid-Amerika] Voorjaarsgevallen, zoals dat van 1996 zijn schaars in België. Sinds 1980 worden 's zomer regelmatig baltsende Gestreepte Strandlopers waargenomen bij Karskaya, in Europees Rusland (Hagemeyer & Blair, 1997). Waarschijnlijk komt een deel van onze Gestreepte Strandlopers uit Siberië.

05140 Breedbekstrandloper *Limicola falcinellus*

(4/4, 11/13, 2/2-0/0)

(18) 11,12 mei 1996 westdam, voorhaven, Zeebrugge (W) 2e kj+

(Goethals T., De Smet G., Verbelen D., Demeulemeester M. e.a.)

(19) 8-9 sep.1996 IJzermonding, Nieuwpoort (W) 1e kj(juv.)

(Dochy O., Demeulemeester M., Adriaens P., Drijvers R. e.a.)

[Noorwegen, Zweden, Noord-Finland en Noord-Siberië; overwintert voornamelijk in Zuid-Azië en Australië] De Breedbekstrandlopers van 1996 vallen op omdat ze een zout milieu verkozen. Op de ringvangst van 6 aug.1960 in de IJzermonding na, waren alle voorgaande gevallen bij zoet water.

05160 Blonde Ruiter *Tryngites subruficollis*

(0/0, 4/4, 1/1-0/0)

(5) 15-17 aug.1996 westdam, voorhaven, Zeebrugge (W) 2e kj+ (ad.) (De Ruwe F., De Smet G. e.v.a.) [f Bogaert F.(2)in arch.BAHC]

[Alaska en Noordwest-Canada; overwintert in Noord-Argentinië en Uruguay] Vier van de vijf Blonde Ruiters die sinds het eerste geval in 1984 werden aanvaard, waren volwassen exemplaren. Voor de vierde keer was de waarnemingsplaats Zeebrugge.

05200 Poelsnip *Gallinago media* (52/67, 41/50, 2/2-1/2)

(118) 6 mei 1996 Doel (O) 2e kj+

(De Ridder J., Dupont V., Demeulemeester M., De Smet G. e.v.a.; schets Driessens G.in arch.BAHC)

(f Jacobs M.(2)in arch.BAHC)

(119) 7-11 sep.1996 Anderstad, Lier (A) 1e kj

(Colin D., De Rouck K., Geysels P., De Smet G. e.a.; schets Driessens G.in arch.BAHC) (f De Ruwe F., Dutch B.18:274, pl.265; De Rouck K., Oriol.62:109; (2) arch.BAHC)

(120-121) 17 sep.-11 okt.1997 Anderstad, Lier (A) 1e kj (1e winter), met ten minste op 4 okt.1997 2 1e kj(1e winter)

(De Rouck K., Kelchtermans J., Colin D., Ameels M. e.v.a.; schets Driessens G.in arch.BAHC) (f Buys P., Oriol.64:22)

[Scandinavië en van Polen oostwaarts tot West-Siberië; overwintert in Afrika ten zuiden van de Sahara] Het langdurig verblijf (25 dagen) van een Poelsnip te Lier (A) is merkwaardig, temeer omdat zij op 4 oktober gezelschap kreeg van een tweede exemplaar. Poelsnip is sinds 1967 te homologeren : in 1967-1997 werden 23 exemplaren aanvaard, 53 niet onderzocht en maar liefst 96 niet aanvaard. De hoge verwerpingsgraad was hoofdzakelijk te wijten aan misleidende informatie

over het vleugelpatroon van Poelsnip in oudere edities van veldgidsen. Omwille van een gebrek aan inzicht in vogeltopografie, hadden vogeltekkenaars, in vluchtbeelden naar gesloten vleugels van Poelsnipbalgen, de karakteristiek getekende grote dekveren voor de armpennen genomen. Hierdoor werden heel wat Watersnippen *Gallinago gallinago* voor Poelsnippen gehouden. Pas in 1988 ontving het BAHC een eerste homologatieformulier waarin het vleugelpatroon van Poelsnip correct beschreven wordt. Sindsdien is een precieze beschrijving van de vleugeltekening een norm voor aanvaarding.

05289 grijze snip *Limnodromus* sp. (0/0, 1/1, 1/1-0/0)

(2) 5 apr.1996 Zandvoorde (W) 2e kj+ NE samen met 4 Tureluurs *Tringa totanus* (Goethals T., François R., Dellaert J., Buckens J., Ferdinande B. & M.)

[o.a. Noord-Amerika] Opnieuw vloog een grijze snip langs een trektelpost. Wanneer volgt het eerste pleisterende exemplaar? Precies zoals bij de langstreckende vogel van Bredene (W) op 4 mei 1995 wijzen de waargenomen kenmerken sterk in de richting van Grote Grijze Snip *Limnodromus scolopaceus*.

05320 IJslandse Grutto *Limosa limosa islandica*

Het BAHC ontvangt vrijwel geen beschrijvingen meer van IJslandse Grutto's, naarmate er meer en meer meldingen gepubliceerd worden. In 1996 werden 38 IJslandse Grutto's geregistreerd, en in 1997 zelfs 82. Deze gegevens dienen met voorzichtigheid geïnterpreteerd te worden, aangezien de gehanteerde determinatiecriteria van waarnemer tot waarnemer verschillen. Meningsverschillen over de determinatie van dit taxon blijken ook uit de literatuur: Roselaar & Gerritsen (1991) waren sceptischer over herkenning in het veld dan van Scheepen & Oreel (1995). In 1996 vielen de waarnemingen tussen 17 maart Kalmthout (A) en 13 mei Zeebrugge (W). De eerste melding in 1997 was deze van 11 vogels in de Bourgoyen te Gent (O) op 18 februari. De laatste twee werden gemeld op 6 juni te Zeebrugge (W). De aankomstdata worden waarschijnlijk vertekend door de onherkenbaarheid van IJslandse Grutto's in winterkleed. In 1997 waren er meldingen uit alle Vlaamse provincies, behalve Vlaams-Brabant. Vooral de Antwerpse Kempen en de kust leverden veel gegevens op. De tweede helft van maart en april vallen op als doortrekperiode, temeer omdat de nominaat dan al territoria bezet houdt. De grootste groep telde 15 exemplaren op 21 maa.1997 te Kalmthout (A). Gegevens over groepsgrootte verschillen evenwel naargelang moeilijk (of soms niet) determineerbare exemplaren, die adulte mannetjes in broedkleed vergezellen, meegeteld worden of niet. Over najaarstrek in België is niets geweten: dan is determinatie enkel op basis van biometrie mogelijk. Het BAHC zou van ringers graag biometrische gegevens van doortrekkende Grutto's ontvangen, met als criteria voor *islandica*: snavel < 84 mm (♂♂) of 101 mm (♀♀); tarsus < 71 mm (♂♂) of 101 mm (♀♀), indien mogelijk aangevuld met verenkleedkenmerken (volgens Roselaar & Gerritsen, 1991).

05470 Poelruiter *Tringa stagnatilis* (4/4, 132/144, 5/5-3/4)

(149) 5 jun.1996 Waremmes (Lg) 2e kj+ (Jortay A.;CH)

(150) 30 jun.-2 jul.1996 Callemansputte, Zelzate (O) 2e kj+ (Spanoghe G., De Smet G., Demeulemeester M. e.a.)

[f Spanoghe G.(1)arch.BAHC]

(151) 6-21 aug.1996 Bredene/ Oudenburg (W) 2e kj+

(Peene D., Goethals T., Ferdinande B. & M., Vanloo E. e.a.)

[f Ferdinande B. & M. (1) arch.BAHC]

(152) 7-13 aug.1996 Moerbeke-Waas (O) 1e kj (juv.-1e winter)

(Du Cheyne G., Spanoghe G., De Smet G., Adriaens P. e.v.a.)

(153) 15 sep.1996 O.T. Rodenhuis, Gent (O)

1e kj+ in gezelschap van 136 Kleine Strandlopers *Calidris minuta* (Bekaert L., Goethals M.)

(154) 19,20 apr.1997 Hoge Noen, achterhaven, Zeebrugge (W) 2e kj+ (ad.zomer) (Verstraete H., De Smet G., Goethals T. e.a.)

[f Beirens P.(2), Vandeghechuchte M.(1) arch.BAHC]

(155-156) 17 mei 1997 molenplasje, Uitkerke (W) 2 2e kj+

(Vanwynsberghe J., Vergauwen G., Vantorre D., Goethals T. e.a.)

(157) 10,11 sep.1997 Escanaffles (H) 1e kj (1e winter) (Gruwier C., Selosse N.)

[Centraal Eurazië; overwintert van Middellandse Zee tot Zuidoost-Azië en Filipijnen, zuidwaarts tot Zuid-Afrika] In 1996 en 1997 bleven resp. 4 en 3

meldingen ongedocumenteerd (resp. 4 en 5 exemplaren).

05630 Grote Franjepoot *Phalaropus tricolor*

(0/0, 11/12, 1/1-0/0)

(13) 12 sep.1996 Molenplasje, Uitkerke (W) 1e kj+ (Van Torre B.)
(video Vantorre B.in arch.BAHC)

[Noord-Amerika; overwintert van Peru tot Argentinië en Chili] Na een opmerkelijke reeks van 9 exemplaren in 1979-1985, een duo in 1990 en een enkeling in 1992 was het al een tijdje stil rond Grote Franjepoot in België. De ontdekker maakte een geslaagde video-opname en telefoneerde onmiddellijk naar zeetrecteller Leo Janssen, die omwille van de gierende wind rond het staketsel geen woord van de oproep verstond. Korte tijd nadien was de 13e Grote Franjepoot gevlogen, waardoor beginnende twitchers nog wat geduld moesten oefenen vooraleer deze soort aan hun lijst toe te voegen.

05890 Ringsnavelmeeuw *Larus delawarensis* (0/0, 9/9, 0/0-2/2)

(10) 9 maa.1997 spaarbekken, Kluizen (O) 4e kj+ (ad.zomer; mogelijk ♂) (De Smet G., Adriaens P., Vercruysse E.); 13 maa.1997 spaarbekken, Kluizen (O) 4e kj+ (ad.zomer; mogelijk ♂) (Bekaert L.)

(11) 28 maa.1997 spaarbekken, Kluizen (O) 4e kj+ (ad.zomer; mogelijk ♀) (Verstraete H., Bekaert L., De Smet G.); 29 maa.1997 spaarbekken, Kluizen (O) 4e kj+ (ad.zomer; mogelijk ♀) [De Smet G., Verstraete H., Dupont D.& V., Van Daele P., Vercruysse E., Bekaert L., Adriaens P., Ameels M., Van Bellingen S.(n=10)]

[Noord-Amerika; overwintert V.S tot Mexico] Het ontoegankelijke spaarbekken van Kluizen (O) is met 15 waarnemingen van 9 verschillende exemplaren (1994-1998) de beste plaats in België om deze soort waar te nemen : 1994 (2), 1995 (3), 1996 (0), 1997 (2) en 1998 (2). De uiterste data op het spaarbekken zijn 4 maart en 30 april. Er is slechts een najaarsgegeven : 6 nov.1994. De Ringsnavelmeeuwen bezoeken er de grootste Stormmeeuwenslaapplaats van België en zitten soms versholen tussen ruim 50 000 Stormmeeuwen *Larus canus*. De beste trefkans is op de eerste warme voorjaarsdagen. Meestal gaat het om adulte vogels (in 2 gevallen een 2e zomer, maar nog geen eerstejaars). Hoewel het bekken ook 's winters intensief bekeken wordt, zijn er dan nog geen ontdekt. Zes Ringsnavelmeeuwen werden op twee verschillende dagen waargenomen (waarvan vier op twee opeenvolgende dagen). Meer aandacht voor deze soort zou met de nodige volharding ook op andere meeuwenslaapplaatsen succesvol kunnen zijn.

05911 Baltische Mantelmeeuw *Larus fuscus*

Baltische Mantelmeeuwen zijn nog niet in België vastgesteld. Tot nu toe waren alle determinaties onvoldoende gedocumenteerd, omdat zij doorgaans louter gebaseerd waren op een vrijwel zwarte mantelkleur. Gevorderde waarnemers worden attent gemaakt op nieuwe determinatiecriteria voor dit taxon, zoals gedefinieerd door Lars Jonsson in *Bird.World* 11:295-317. Baltische Mantelmeeuwen zijn voornamelijk te determineren op basis van het stadium van de handpenrui.

05927 Pontische Meeuw *Larus cachinnans* (0/0, 1/1, 3/4)

(2) 17 nov.1997 Kluizen (O) 1e kj (1e winter) (De Smet G., Verstraete H.)

(3) 3 dec.1997 Raversijde (W) 4e kj+ (ad.)
(François R.) (f François R. (2) arch.BAHC)

(4-5) Maaseik (L) : 5 dec.1997 4e kj+ (ad.) (Berlijn M.); 7 dec.1997 2 4e kj+ (ad.) (Berlijn M., Drijvers R., Raty L. e.a.) (f Palmen P. (2) arch.BAHC); 13 dec.1997 2 4e kj+ (ad.) (Dupont V., Janssen L., Sallaets G.); 14 dec.1997 2 4e kj+ (ad.) wellicht ♂ + ♀ (Berlijn M., Drijvers R., Beirens P. e.a.); 16 dec.1997 2 4e kj+ (ad.) (Felix R.); 17 dec.1997 4e kj+ (ad.) (Vergauwen G., Vanwynsberghe J.); 20 dec.1997 4e kj+ (ad.) (Colin D., Derouck K.); 21 dec.1997 4e kj+ (ad.) (Jacobs M.); 23 dec.1997 4e kj+ (ad.) (Buys P., Driessens G.); 31 dec.1997 2

4e kj+ (ad.) (Jacobs M.)

[Zwarte Zee tot Oost-Kazachstan] Het BAHC erkent dat Pontische Meeuwen meer en meer opgemerkt worden in België (ten minste 9 ongedocumenteerde exemplaren in 1997), maar vraagt meer beschrijvingen en bewijsfoto's om hun voorkomen en verspreiding degelijk te documenteren. M. Garner, D. Quinn en L. Jonsson worden bedankt voor het determinatie-advies over het eerste fotografisch gedocumenteerde geval te Raversijde. Wie over foto's van deze soort in België beschikt, kan het BAHC contacteren. De determinatieproblematiek rond *argentatus-cachinnans-michahellis* en aanverwante taxa is complex, wat het risico op determinatiefouten verhoogt. Bovendien zou ook de gelijkende *barabensis* tot in West-Europa kunnen afdwalen. In januari 1998 was er een duidelijke influx van Pontische Meeuwen in oostelijk Duitsland, met 2000 exemplaren in Sachsen en tot 170 in Mecklenburg (Jonsson, 1998). Op basis van de huidige gegevens is het niet bekend of de Belgische meldingen in de winter 1997-1998 (zie Oriol.64:83) al dan niet deel uitmaken van een buitengewone influx, dan wel wijzen op een regelmatig voorkomen of opmerksamere en beter geïnformeerde waarnemers. Gedurende de laatste decade is deze soort in Oost- en Centraal Europa toegenomen. Zij heeft zich westwaarts uitgebreid, en broedt nu ook bij Moskou, in Wit-Rusland, Polen en oostelijk Duitsland. We mogen ons dan ook aan (veel) meer waarnemingen verwachten.

05980 Kleine Burgemeester *Larus glaucoides*

(2/2, 21/21, 1/1-3/3)

(23) 5,6 apr.1996 Bredene/ De Haan (W) 2e kj (1e zomer)

Details:

5 apr.1996 Spanjaardduinen, Bredene (W) 08:05-08:10 op strand pleisterend, dan NE (Goethals T.); 5 apr.1996 De Haan (W) 08:40-08:45 op strand pleisterend (Buckens J.); 6 apr.1996 Bredene (W) 19:15 7e golfbreker (François R.; arch.BAHC)

(Buckens J., Goethals T., François R.)

[f François R. (1) arch.BAHC]

(24) 16 apr.1997 Oostende (W) 2e kj (1e zomer) 15:00-15:40

(François R.)

(25) 23 apr.1997 IJzermonding, Nieuwpoort (W) 2e kj (1e zomer)

(Ferdinande B. & M.) [f Ferdinande B. (2) arch.BAHC]

(26) *23 dec.1997 Lac de Genval, Genval (B) 2e kj (2e winter) verzwakt, later gestorven (Bulteau V.; verz.KBIN:28553-71355; CH)

[Groenlandse nominaatvorm overwintert in noordelijke Atlantische Oceaan] Kleine Burgemeesters die in april langs onze kust passeren zijn wellicht vogels die eerder in Frankrijk toekomen en daarna noordwaarts trekken. De soort verschijnt wel vaker rond midden februari in Frankrijk, met in 1996 drie gevallen voor die periode (Ornithos 4:154). Door Hagemeyer & Blair (1997) wordt Kleine Burgemeester onder voorbehoud opgenomen als Europese broedvogel, op basis van waarnemingen in 1993 en 1994 op Nova Zembla.

06050 Lachstern *Gelochelidon nilotica* (13/19, 63/87, 4/5-4/7)

(35-36) 11 mei 1976 Grand-Reng (H) 2 3e kj+ (ad.zomer) (Pourtois A.; CH)

(107) 6 mei 1996 Zoutekreek, Zandvoorde (O) 3e kj+ (ad.zomer) 12:30 NE (Goethals T., Buckens J., Dellaert J.)

(108) 8 mei 1996 Oosterstaketsel, Oostende (W) 3e kj+ (ad.zomer) 08:15 NE (Vanloo E.)

(109-110) 11 mei 1996 Kluizen (O) 2 3e kj+ (ad.zomer) 21:45-22:25 (Spanoghe G.)

(111) 7 okt.1996 Kluizen (O) 1e kj+ 19:10 (Bekaert L.)

(112) 27 apr.1997 steltloperplas grote vlakte, achterhaven, Zeebrugge (W) 3e kj+ (ad.zomer) pleisterend

(Vandegheuchte M., Beirens P.) [f Beirens P.(2), arch.BAHC]

(113) 3 mei 1997 Longchamps (N) 3e kj+ (ad.zomer) (Joris A.; CH)

(114) 7 mei 1997 Eghezée (N) 3e kj+ (ad.zomer) (Vieuxtemps D.; CH)

(115-118) 18 mei 1997 Longchamps (N) 4 3e kj+ (ad.zomer) (Nef B.; CH)

[bijna kosmopolitisch; dichtstbijzijnde broedgebied Denemarken; overwintert in

Afrika] De akkers en de bezinkingsbekkens van Longchamps/Eghezée (N) leverden in 1997 drie waarnemingen van Lachsterns op. Het groepje van vier exemplaren vormt bovendien een mooi aantal. Er zijn slechts drie eerdere aanvaarde gevallen van groepjes van vier Lachsterns (in 1901, 1978 en 1989). Slechts één keer werden zes exemplaren samen gezien, op 30 apr.1950 te Knokke (W). De waarneming op 7 okt.1996 te Kluizen (O) is de laatste datum voor België. Het vroegste geval was op 22 apr.1984 te Oostende (W), gevolgd door de Lachstern van 27 apr.1997 te Zeebrugge (W). Er zijn trouwens maar drie aprilgevallen in België. Doorgaans wordt aangenomen dat deze Lachsterns van Duitsland of Denemarken komen. In 1983-1996 waren er jaarlijks broedgevallen in Denemarken, met 13-14 broedparen in 1995-1996 (Dansk Ornitologisch Forenings Tidsskrift, 1997:101-108).

06060 Reuzenstern *Sterna caspia* (7/11, 55/70, 2/3-0/0)

(80) 31 jul.1995 Anderstad, Lier (A) 3e kj+ (ad.) 11:15 N langs Netekanaal (Kelchtermans J.)

(82) 12 mei 1996 Genappe (B) 3e kj+ (ad.) 17:50-18:00, dan E (Libert C.;CH)

(83-84) 21 aug.1996 Bergelenput, Gullegem (W) 3e kj+ (ad.zomer) + 1e kj(juv.) (met ring) (Decneudt Y., Baptiste Y., Demeulemeester M.)

[vrijwel kosmopolitisch] In 1996 bleven 4 trekwaarnemingen uit Oostende (W) zonder verslag : 3, 24, 29 sep. en 1 okt.1996. 1997 was een zwak jaar voor Reuzenstern, met slechts twee meldingen en geen gevallen : 13 apr.1997 Harelbeke (W) 2 ex. en 16 sep.1997 Oostende (W). Nagekomen beschrijvingen zijn nog altijd welkom bij het BAHC. De Baltische populatie van Reuzenstern is afgenomen, van 2200 broedparen in 1971 tot 1500 broedparen in 1992. De achteruitgang wordt ondermeer toegeschreven aan predatie door Mink (Amerikaanse Nerts) *Mustela vison* en toegenomen jachtdruk in doortrek- en overwinteringsgebieden (Hagemeijer & Blair, 1997).

06140 Dougalls Stern *Sterna dougallii* (0/0, 7/10, 1/1-1/3)

(11) 15 aug.1996 voorhaven, Zeebrugge (W) 3e kj+ (De Ruwe F., De Smet G., Beirens P.)

(12-14) 14 jun.1997 voorhaven, Zeebrugge (W) 3 3e kj+; 23,24 jun.1997 voorhaven, Zeebrugge (W) 2 3e kj+; 15,16,21,27,28,30 jun.,2,5,17 jul.1997 voorhaven, Zeebrugge (W) 3e kj+

(Van den Schoor D., Beirens P., Vanwynsberghe J. e.a.; schets Driessens G.in arch.BAHC)

[vrijwel kosmopolitisch, zeldzaam met sterk gefragmenteerde verspreiding; Europese vogels overwinteren voor West-Afrika] De voorhaven van Zeebrugge (W) is de laatste jaren een vaste stek voor Dougalls Stern. De melding van een eerste zomer die daar van 19-24 jun.1997 verbleef is niet citeerbaar zonder documentatie. Gelieve details over deze uitzonderlijke melding naar het BAHC te sturen. Bij de meeste sterns keert minder dan 1% van de eerste zomers naar de broedgebieden terug; de meerderheid overzomert in Afrika. In de Benelux werd dit kleeid nog niet gedocumenteerd. Het BAHC ontvangt te weinig beschrijvingen van pleisterende Dougalls Sterns : zonder gegevens over individuele variatie kan het werkelijke aantal exemplaren dat de voorhaven aandoet niet bepaald worden. Gegevens in waarnemingenrubrieken worden enigszins beïnvloed door tegenstrijdige aantallen en leeftijdsbepalingen. Bovendien worden wel eens donkersnavelige Visdieven *Sterna hirundo* voor Dougalls Sterns gehouden. Twee pleisterende Dougalls Sterns in het Zwin, Knokke (W) in 1996 bleven zonder verslag. Zeetrekwaarnemingen blijven systematisch ongedocumenteerd (telkens 2 in 1996 en 1997).

06260 Witwangstern *Chlidonias hybridus*

(1/3, 151/369, 5/7-6/19)

(373) 21 apr.1996 Longchamps (N) 2e kj+ (Joris A., Strijckmans J.J.; CH)

(374) 5 mei 1996 Wintam, Bornem (A) 2e kj+ voormiddag-15:10 (Van Belle J., Coeckelbergh C., D'Hertefeld H., Reyniers J.)

(375) 18-27 mei 1996 Longchamps (N) 2e kj+ (Joris A., Ameels M., Nef B., Strijckmans J.J. e.a.;CH)

[f Joris A.(2), Aves 33:113]

(376-377) 19 mei 1996 achterhaven, Zeebrugge (W) 2 2e kj+

08:00-10:00 pleisterend

(Goethals T., Vandegehuchte M., Vergauwen G. e.a.)

[f Vandegehuchte M. (1) arch.BAHC]

(378-379) 19,20 mei 1996 De Gavers, Harelbeke (W) resp.2 2e kj+,
2e kj+ (Baptiste Y., Beernaert R., Goussaert P., Demeulemeester
M., Packet J. e.a.)

(380) 26 apr.1997 Obourg (H) 2e kj+ (in steengroeve)

(Lebailly J.L.; CH)

(381-382) 3 mei 1997 Etang des Hayettes, Taviet-Achêne (N) 2
2e kj+ (le Hardy de Beaulieu F.; CH)

(383) 11 mei 1997 Callemoeie, Nazareth (O) 2e kj+ (Gruwier C.,
Selosse N.; CH)

(384-395) 19 mei 1997 Zoutekreek, Zandvoorde (W) 12 2e kj+
11:45 SE (Buckens J., Goethals T., François R., Vanhoecke D.,
Ferdinande B.& M.) (f Buckens J., arch.BAHC)

(396-397) 24 mei 1997 Tienen (B) 2 2e kj+ 13:00 (Cuppens J.)

(398) 10 jun.1997 Blokkersdijk, Antwerpen (A) 3e kj (2e zomer)
(Verschueren W., Vanwynsberghe J., Vergauwen G.)

[Palearctis en Zuid-Azië, Oost- en Zuid-Afrika en Australië; overwintert in
Afrika en van Zuid-Azië tot Sri Lanka, Indonesië, Nieuw-Guinea, Australië en
(zelden) West-Micronesië] Inclusief ongedocumenteerde gegevens werden in 1996
12, en in 1997 29 Witwangsternen gezien. De groep van 12 exemplaren aan de
Zoutekreek is groot naar Belgische normen. De grootste groep ooit werd op 16
mei 1957 te Genk (L) gezien : toen werden 48 exemplaren geteld, en kwamen de
sternen zelfs tot broeden.

06280 Witvleugelstern *Chlidonias leucopterus*

(5/6, 113/149, 4/4-1/1)

(162) 18 mei 1996 Kluizen (O) 3e kj (2e zomer) 07:30-'s avonds

(Bekaert L., Spanoghe G., Adriaens P., De Smet G. e.a.)

[f Spanoghe G.(1)arch.BAHC]

(163) 14 aug.1996 Kluizen (O) 1e kj (juv.) 21:05-21:10
pleisterend (Bekaert L., Adriaens P., De Smet G., Spanoghe G.)

(164) 30 aug.1996 bassins de décantation de la C.C.B., Gaurain-
Ramecroix (H) 3e kj+ (ad.) 12:30 kortstondig, dan WNW

(Portier B., Selosse N.;CH)

(165) 31 aug.-5 sep.1996 Kallo (O)/Blokkersdijk, Antwerpen (A)

1e kj(juv.)bij 5 C niger

Details :

31 aug., 1 sep.1996 Kallo (O) (Van Bogaert E., Symens D.)

31 aug.-5 sep.1996 Blokkersdijk, Antwerpen (A) (Van Bogaert E., Gerené P.,
Verschueren W., Scheirs J. e.a.)

(Verschueren W., Gerené P. e.a.)

(166) 15 mei 1997 Blokkersdijk, Antwerpen (A) 3e kj (2e zomer)
16:00-(ganse avond) (Verschueren W., Vanwynsberghe J.,

Vergauwen G. e.v.a.)

[Hongarije tot Azië; West-Palearctische populatie overwintert ten zuiden van de
Sahara] Het voorjaar van 1997 werd in Noord-West-Europa gekenmerkt door een
influx zonder voorgaande van Witvleugelsternen, met bijvoorbeeld vele duizenden
exemplaren in Duitsland, 1800 exemplaren in Skåne (Zuid-Zweden) op 14 mei 1997,
tot 200 exemplaren samen in Nederland op 15 mei 1997, ... maar zo goed als
niets in België. Een melding te Diepenbeek (L) op 2 mei 1997 betreft
waarschijnlijk een Witvleugelstern die via West-Afrika uit zijn over-
winteringsgebied terugkeerde, en heeft vanwege de vroege datum wellicht niets
met de influx te maken. Enkel 8 exemplaren boven de Hooge Maey te Antwerpen (A)
(zonder verslag) en eentje te Blokkersdijk, Antwerpen (A) zijn
randverschijnselen bij de influx. Zonder verslag in 1996 : 4 meldingen van
evenveel exemplaren.

06540 Papegaiduiker *Fratercula arctica* (4/4, 62/68, 8/8-0/0)

(73) 10 jan.1996 Oostende (W) 2e kj+ opgenomen in vogelasiel

(VOC Oostende in litt.) melding

(74) 12 sep.1996 Oostende (W) 2e kj+ 17:35 SW

(Spanoghe G., De Smet G., Janssen L., Demeulemeester M. e.a.)
(75) *14 sep.1996 Marche-en-Famenne (Lx)
 1e kj (juv.) verzwakt, op 16 sep.1996 overgebracht naar VOC van Ile Grande, Bretagne (Roland D., Vieuxtemps D.;CH)
(76) *8 okt.1996 Lot, Beersel (B) 1e kj (juv.) uitgeput in tuin (De Beus D./ Herroelen P. in litt.; skelet in verz.KMMA, Tervuren)
(77) 29 okt.1996 Oostende (W) 2e kj+ 12:35 SW (Spanoghe G., Demeulemeester M., Buckens J., Staelens J. e.a.)
(78) 29 okt.1996 Wenduine (W) 3e kj+ (ad.) 14:30 SW (Elst J.)
(79) 29 okt.1996 Wenduine (W) 1e kj (juv.) 15:09 SW (Van Assche W.)
(80) 8 nov.1996 Oostende (W) 1e kj+ 08:34 SW (in gezelschap van Roodhalsfuut *Podiceps grisegena*) (Spanoghe G., De Smet G.)
 [Noordelijke Atlantische Oceaan] 1996 was een van de beste jaren ooit voor Papegaauiduiker. De drie gevallen op 29 okt.1996 vallen samen met een influx van Stormvogeltjes *Hydrobates pelagicus*. Twee vondsten en een trekwaarneming bleven zonder verslag, en brengen het aantal meldingen voor 1996 op 11 exemplaren. Enkel 1990 en 1983 leverden meer Papegaauiduikers op, met resp. 19 en 15 gemelde exemplaren. Bemerkt ook het eerste geval voor de provincie Luxemburg en de tweede vondst voor Vlaams-Brabant (een eerdere vondst in 1910). 1997 blonk dan weer uit door het totaal gebrek aan Papegaauiduikers.

08400 Bijeneter *Merops apiaster* (11/31, 42/125, 6/14-4/4)
(151-156) eind mei-1 aug.1996 Markey-putten, Adinkerke (W)
 2 BROEDGEVALLEN : 3 juv. uitgevlogen

Details :

eind mei 1996 Cabourduinen, Adinkerke (W) enkele (excursie RUG)
 begin jun.1996 Ghyvelde, Adinkerke (W) enkele (mond. med. Verschoore K.)
 13 jun.1996 Garzebekeveld, Adinkerke (W) 5 ex.; balts
 8 jul.1996 Garzebekeveld, Adinkerke (W) 5 ex.; 2 nestholtes
 10 jul.1996 2 ad. (Vanderhaeghe J.& F.)
 30 jul.1996 2 juv.(eerste nest uitgevlogen)
 31 jul.1996 1 juv.(tweede nest uitgevlogen)
 -eind jul.1996 5 ex. (regelmatig)
 1 aug.1996 De Westhoek, De Panne (W) 7 ex.
 17 mei 1997 Markey-putten, Adinkerke (W) 4 ex. (zwervend ?)
 (Willaert M.); 25 mei-1 aug.1997 De Panne (W)
 1 BROEDGEVAL : 1 juv. uitgevlogen

Details :

25 mei, 1 jun.1997 De Panne(W)
 1 ♂ + 1 ♀ bij nestholte (De Smet G., Beel C., Verstraete H. e.a.)
 12 jul.1997 De Panne (W) 2 ad. (Driessens G.)
 1 aug.1997 De Panne (W) 5 ad. + 1 juv. (Driessens G.)
 [Bonte D., Vanderhaeghe J.& F. e.a.; Bonte (1996); schets Driessens G.in arch.BAHC]
(157) 17 mei 1996 Chiny (Lx) 2e kj+; **(158-159)** 20 mei 1996 De Gavers, Harelbeke (W) 2 2e kj+ 14:23 SW (Baptiste Y.); (160-161) 20-21 mei 1996 Fleurus (H) 2 2e kj+; (162-163) 15 jun.1996 Châtillon (Lx) 3 2e kj+; (164-169) 4 aug.1996 Geel (A) 6 1e kj+ (over) (Drijvers R.); (170) 4 aug.1996 Baudour (H) auditief (Verbelen Ph.); (171-172) 19 mei 1997 Kallo/Doel (O) 2 2e kj+ (over) (Jacobs M.); (173) 4 jun.1997 Fabelta, Zwijnaarde (O) auditief (Spanoghe G.); (174) 7 jun.1997 Kontich (A) 2e kj+ 10:00 (over) (Sallaets G.)
 [Broedt van Iberisch Schiereiland en Noordwest-Afrika oostwaarts tot Kasjmir en Oost-Kazachstan; ook Zuid-Afrika. Overwintert in Afrika ten zuiden van de Sahara] In 1996 waren er twee geslaagde broedgevallen (1 en 2 juvenielen) te Adinkerke (W), en in 1997 een geslaagd broedgeval (1 juveniel) in De Panne (W). De eerste broedgevallen in Vlaanderen volgen op twee uitzonderlijk warme voorbije zomers, waarbij de soort haar broedareaal tot Noord-Frankrijk heeft uitgebreid. De informatie in Bonte (1996) over het broedsucces van Bijeneters in het aangrenzende Bray-Dunes, Frankrijk voor 1994 is verkeerd : de drie broedparen van 1994 brachten onder vrijwel permanente bewaking door twitchers minimaal 15 juvenielen groot (Rapport ornithologique Littoral Flandres-Boulon-

nais. Janvier à Décembre 1994). In 1995 raakte de broedwand in Frankrijk op een onbewaakt moment gevandaliseerd door spelende kinderen, waardoor er geen juvenielen uitvlogen. Aangezien de Franse wand in het voorjaar van 1996 onbruikbaar was, zijn de Bijeneters naar België uitgeweken.

08410 Scharrelaar *Coracias garrulus* (18/19, 24/26, 0/0-0/0)

(34) 7 jun.1972 Kaulille (L) 2e kj+

[Theuwissen G., Duysters G.; De Witte Spreeuwen 22:639-640; Herroelen P., Nieuwsbrief 2(4), 1996]

[Broedt van Iberisch Schiereiland tot Kasjmir en Zuidwest-Siberië; overwintert ten zuiden van de Sahara] Deze Scharrelaar werd door Paul Herroelen uit de literatuur opgerakeld - wat die man al niet leest ! - en op basis van de gepubliceerde beschrijving alsnog aanvaard.

08550 Grijskopspecht *Picus canus*

jul.1996 Camp militaire de Lagland, Arlon (Lx)

geslaagd BROEDGEVAL

Details:

14 jul.1996 1 ♂ + 1 ♀ + 2 juvenielen

(Spanoghe G., Remaut H., Verstraete H., Van Bellinghen S.)

19 jul.1996 1 ♂ + 1 ♀ + minstens 1 juveniel

(Remaut H., Verbelen D., De Smet G.)

15 mei 1997 marais d'Harchies, Bernissart (H) 2e kj+ ♂ (Dufourny H.; CH)

22 apr.1997 Forêt de Rulles, Rulles (Lx) 2e kj+ ♂ (Watelet M.; CH)

[nominaat van Europa tot West-Siberië] De waarneming te Harchies (H) is de meest westelijke in België, en de eerste voor de provincie Hainaut. Vlamingen bewezen in 1996 het eerste broedgeval van Grijskopspecht in de provincie Luxemburg. Toch noemde de Lorraine-kenner A. Van Beneden deze soort reeds vóór 1950 als mogelijke broedvogel voor de zuidelijkste provincie. In 1974 werd te Weidbusch (een deel van het militair domein van Lagland) een alarmerend mannetje met voer gezien, dat eerder een nestgat inspecteerde. In Lagland zijn al een paar tiental jaren tot drie roeposten van Grijskopspecht. In de provincie Luxemburg zijn er bovendien een zevental localiteiten waar regelmatig Grijskopspecht te horen is. Grijskopspecht was daar jarenlang een mysterievogel, met exemplaren die enkele dagen een territorium bezetten, maar daarna spoorloos bleven. De broedpopulatie in Liège telt een veertigtal broedparen. De omgeving van het stuwmeer van Eupen (Lg) is de bekendste waarnemingsplaats.

08830 Middelste Bonte Specht *Dendrocopos medius*

(Vlaanderen/Flanders : 2/2, 5/6, 0/0-2/2)

(9) 8 jan.1997 Teuven (L) (Felix R.) (f Lemmens K.; gefotografeerd te Epen (NL), Dutch B.19:43, pl.43 dit exemplaar)

(10) *4 jul.1997 Diepenbeek (L) 1e kj (juv.) raamslachtoffer L.U.C. (personeel L.U.C., Indeherberg M., Vanderydt C.)

(f Indeherberg M., Oriol.63:109)

[Verspreid in zones met warm gematigd continentaal klimaat, van Spanje tot het Zagros-gebergte in Iran; vrij talrijke broedvogel in Ardennen] Dit zijn de eerste twee gehomologeerde gevallen in Vlaanderen sinds de waarneming van een paartje te Munte (O) in 1982. Er zijn weinig Vlaamse gegevens van deze soort bekend : naast 10 aanvaarde exemplaren zijn er drie onvoldoende precies gedateerde meldingen (1888-1938), 10 niet-onderzochte meldingen (1947-1996) en 4 niet-aanvaarde gevallen (1980-1995). De Waalse populatie werd in 1993 op 530-560 broedparen geraamd (Schmitz, 1993). Tijdens de winter 1996-1997 alleen al, werden tijdens een recordinflux in Nederland meer Middelste Bonte Spechten gemeld dan er ooit in Vlaanderen zijn vastgesteld (Jansen, 1997). In Limburg wordt de soort beslist over het hoofd gezien. Gerichte inventarisatie in oude parken of mature Eikenbossen met behulp van een cassetterecorder zou daar ongetwijfeld territoria opleveren. Dit geldt ook voor Taigaboomkruiper *Certhia familiaris*.

2.NIET AANVAARD/RECORDS NOT ACCEPTED

2.1 VERMOEDELIIK ONSNAPT/PRESUMED ESCAPES :

CATEGORIE D1 (wachtcategorie)/CATEGORY D1 (holding category)

01630 Sneeuwgans *Anser caerulescens*

(categorie/category D1 en/and E : 0/0, 46/61, 3/5-6/7)

(62) 7 jan.-21 feb.1996 put, Meetkerke (W) 1 ex. blauwe fase (Maly S.); 25 feb.1996 Blankenbergse vaart, Uitkerke (W) 1 ex. blauwe fase (Kuyken E.); 2 maa.1996 Scharebrug, Uitkerke (W) 1 ex. blauwe fase (Kuyken E.)

Opmerking : in infocentrum Uitkerkse polder bevindt zich een dia van een hybride Sneeuwgans x Indische Gans. Deze vogel ?

(63-65) 31 aug.1996 Groot Buitenschoor, Zandvliet (A) 3 ex. witte fase (over) (Osterrieth P.)

(66) 8 sep.1996 suikerfabriek, Moerbeke-Waas (O) blauwe fase (Du Cheyne G.)

(67) 4-7 jan.1997 Schoten (A) (NN)

(68) 6,7 jan.1997 Wetteren (O) 3e kj+ bij 8 ad. en 2 juv. Knobbelzwaan; tot op 5 m benaderd; op Schelde (Bekaert B., Vercruysse E.)

(69) 25 nov.1996 Bourgoyen, Gent (O) blauwe fase (Moens T.);

14 feb.1997 Bourgoyen, Gent (O) blauwe fase (Notebaert B., Blanchaert G.); 20 maa.1997 Bourgoyen, Gent (O) 3e kj+ blauwe fase met gele kleurring (De Smet G., Thoen E.) zeker ontsnapt

(70-71) 8 jan.1997 Uitkerke (W) 2 ex. (semafoon); 26 jan.1997 Schoeringebrug (W) 1 ex. (Orbie G.); 26,30 jan.1997 Uitkerke (W) 1 ex. (Popelier L.)

(72) 6 sep.1997 Mechels Broek, Mechelen (A) 2e kj+ witte fase (rondvliegend)(Goossens T.)

(73) 13-21 sep.1997 Tienen (B) ad.witte fase bij C olor

(Guelinckx R., Collaerts E. & P., Herroelen P.)

Dit zijn overwegend Sneeuwganzen op verdachte plaatsen of op ongewone tijdstippen. Blauwe Sneeuwganzen komen zonder degelijke beschrijving niet voor homologatie in aanmerking omwille van ernstige determinatieproblemen met allerlei hybriden. Bij witte Sneeuwganzen moet met Ross' Gans rekening gehouden worden. In een aantal gevallen kon ontsnapping uit gevangenschap bewezen worden, zoals op basis van de gele kleurring te Gent (O). In de meeste gevallen is er een zwaar vermoeden van herkomst uit gevangenschap.

01662 Canadese Gans met de kenmerken van/showing features of *Branta canadensis parvipes*

(1) 7 feb.1996 Meersstraat, Bassevelde (O)

2e kj tussen duizenden Kolganzen *Anser albifrons* (De Smet G., Bekaert L.)

(2-3) 26 feb.1996 Hendeken, Boekhoute (O)

2 2e kj+ (♂ +♀) tussen 10 000 Kolganzen (Bekaert L.)

(4-8) 9 feb.1997 Uitkerke (W) 2 3e kj+(ad.) + 3 2e kj in los gezelschap van Brandganzen, Rotganzen en Witbuikrotganzen (Demeulemeester M.)

Parvipes is volgens de CSNA een "kleine" Grote Canadese Gans. Deze ganzen gedroegen zich als wilde vogels. Enkel B. c. interior en B. c. parvipes komen als mogelijke dwaalgast uit Noord-Amerika in aanmerking. Zij worden in behoorlijk aantal in Groenland waargenomen, waar zij evenals Hutchins Gans *B. hutchinsii* tot broeden komen (Auk 113:231-233). Hoewel ook B. c. canadensis als dwaalgast in aanmerking komt, zouden wilde exemplaren in Europa verdwijnen in een massa geïntroduceerde exemplaren. Tenzij een tegenbewijs geleverd wordt (ringterugmelding) worden alle Canadese Ganzen door het BAHC tot de geïntroduceerde populatie gerekend. Gevallen van *hutchinsii*, *parvipes* en *interior* worden onder categorie D1 (wachtcategorie) of E (ontsnapt) geklasseerd. Hybridisatie van verschillende geïntroduceerde taxa en het ontbreken van goede identificatiecriteria blijven voor zware determinatieproblemen zorgen.

01842 Amerikaanse Wintertaling *Anas carolinensis* x **01841 Wintertaling** *Anas crecca*

(1) 5 apr.1997 Genappe (B) 2e kj+ ♂ (Dielen V., Crickillon D.; CH)

Dit is de eerste zekere waarneming van een dergelijke hybride in België. In Groot-Brittannië worden wintertaling-hybriden de laatste jaren in toenemende mate waargenomen. Het is niet duidelijk of het hier gaat om ontsnapte hybriden, dan wel om hybride nakomelingen van wilde of ontsnapte Amerikaanse Wintertalingen.

02000 Ringsnaveleend *Aythya collaris* x **02030 Kuifeend** *Aythya fuligula*

(1) 4-22 jan.1997 Rodenhuisdok, Gent (O) 3e kj+ ♂
(Vercruyssen E., Spanoghe G., De Smet G.)

De Belgische literatuur meldt drie eerdere Ringsnaveleend-hybriden, respectievelijk met Toppereend, Tafeleend en Kuifeend : 5 apr.1982 Anderstad, Lier (A) ♂ *A. collaris* x *A. marila* (Colin, 1982); 13 nov.1994-minstens 12 maa.1995 Wellemeersen, Denderleeuw (O) ♀ *A. collaris* x *A. ferina* en 2 jan.1996 Dendermonde (O) vermoedelijk ♂ *A. collaris* x *A. fuligula*. Wellicht gaat het in de meeste gevallen om (veelal ongewenste) hybridisatie bij eendenkwekers, hoewel hybridisatie in de vrije natuur ook mogelijk is.

02050 Kleine Topper *Aythya affinis*

25 mei 1997 Wijvenheide, Zonhoven (L) 2e kj+ ad. ♂

(Vanderydt C. e.v.a.) [f Remans T.(3)arch.BAHC]

21 jun.1997 Wijvenheide, Zonhoven (L) 2e kj+ ad. ♂ (eclips)

(Vanderydt C., Remans T.)

[Noord-Amerika; overwintert in V.S.] Door het "volkstribunaal" werd deze eend als ontsnapt gebrandmerkt. Het BAHC beschikt echter over onvoldoende gegevens om een gegronde uitspraak over de herkomst van deze Kleine Topper te doen. Op basis van drie bewijsfoto's, zonder begeleidende beschrijving, kan de determinatie aangetoond worden, maar tal van elementen ontbreken. Was deze vogel al dan niet geringd? Werd er navraag gedaan bij eendenkwekers in de regio? De locatie en de periode van de waarneming zijn niet vrij van verdenking: op de Wijvenheide verbleef van 2-9 nov.1996 een Marmereend *Marmaronetta angustirostris* en tussen 5 nov.1997 en 14 feb.1998 een Kokardezaagbek *Lophodytes cucullatus*. Het lijkt ons dan ook voorzichtiger deze toch wel verdienstelijke waarneming in de wachtcategorie (D1) onder te delen.

02190 Kokardezaagbek *Lophodytes cucullatus* (0/0, 3/3, 2/2-6/6)

(4) 10 okt.1996 Mechelen (A) 2e kj+ (ad.) ♀ (Meeus G.)

(5) 6-ca. 15 nov.1996, 8 feb.1997 Hertoginnedal, Oudergem (B) 2e kj+ (ad.) ♀ (Peero M.)

(6) 19 apr.1997 Mechelen (A) 2e kj+ ♀ (Nossent R.)

(7) 7 mei 1997 Kruiseke (O) 2e kj+ ♀ (Van Bogaert E.)

(8) 4 jun.1997 Oudenaarde (O) 2e kj+ ♀ (De Groote D.)

(9) 26 okt.-22 nov.1997 De Gavers, Geraardsbergen (O) 2e kj+ (ad.) ♀ bij Wilde Eenden (Faveyts W., De Smet G., Verbelen D.)

(10) 2,7 nov.1997 Sint-Pieters-Woluwe/Oudergem (B) 2e kj+ (ad.) ♀ (Peero M.)

(11) 5,16 nov.1997, 11,14 feb.1998 Wijvenheide, Zonhoven (L)

2e kj+ (ad.) ♀ ongeringd (Beckers G., Ledegen I., Leysen K., Vanderijdt C. e.a.)

[Noord-Amerika] De kans op een Kokardezaagbek van wilde herkomst in België wordt door het BAHC als zeer gering beschouwd. Het eerste geval voor België werd opgetekend op 22 okt.1983 te Latour (Lx). Vervolgens was er een melding van een langstreckend exemplaar te Blankenberge (W) op 7 feb.1991. Van 26 nov.1993 tot 17 apr.1994 pleisterde een eerstejaars ♀ in de haven van Zeebrugge (W). De toevloed aan waarnemingen in 1996 en 1997 is wellicht integraal toe te schrijven aan ontsnapte siervogels.

07440 Oehoe *Bubo bubo*

De behandelde periode leverde een reeks van maar liefst negen Oehoe's van onbekende herkomst op : 13 jan.1996 Tielrode (O) 2e kj ♂ verzwakt; 30 jun.1996 Torhout (W) langsvliegend; 21 sep.1996 Zutendaal (L) draadslachtoffer; *1

okt.1996 Brecht (A) verkeersslachtoffer; 6 okt.1996 Houthalen (L) verzwakt met oogkwetsuur; 30 okt.1996 Balen (A) vleugelkwetsuur; 14 nov.1996 Bergom, Herselt (B) 1e kj (juv.); ca. 15 apr.1997 Voeren (L) en 7-26 jun.1997 Essen (A) op duiven jaged vanop kerktoren en in dakgoot. Wellicht gaat het hier om excessen van de oogluikend getolereerde kooivogelhandel. Wanneer komt er een daadwerkelijke bescherming van deze zeldzame nachtroofvogel? Hoelang nog zal de overheid het geduld van vogelbeschermers op de proef stellen? Zie verder onder "zeker ontsnapt".

CATEGORIE D2/CATEGORY D2 : Verstekelingen/Ship-assisted

00520 Stormvogeltje *Hydrobates pelagicus* (0/0, 2/2, 1/1-0/0)
(3) *31 okt.1996 Gent (O) 1e kj+ verstekeling op groot zeeschip; na enkele dagen aan de kust vrijgelaten (VOC Het Reservaat/ De Meulemeester G.)

[noordoosten van Atlantische Oceaan, westen van Middellandse Zee; overwintert in zuidoosten van Atlantische Oceaan] Deze melding past goed in de influx op 29 okt.1996. Dit is de derde melding van een exemplaar op een schip in het binnenland. Eerdere gevallen zijn: 15 dec.1950 Antwerpen (A) en 8 nov.1980 Gent (O). Aangezien het niet geweten is of deze verstekeling wel binnen de Belgische territoriale wateren ingescheept is, wordt hij in een aparte categorie opgenomen.

2.2 ZEKER ONTSNAPT/DEFINITE ESCAPES :

CATEGORIE E/CATEGORY E

01620 Indische Gans *Anser indicus* x **01630 Sneeuwgans** *Anser caeruleus*

24 okt.1996 Zwin, Knokke (W) 1e kj (blauwe fase) bij c 600 A anser (18:00-19:00 pleisterend) (Spanoghe G., De Smet G.); 23 aug.1997 Zwin, Knokke (W) 2e kj (zelfde exemplaar) (Spanoghe G., De Smet G.)

Dergelijke vogels kunnen voor Blauwe Sneeuwganzen gehouden worden.

01690 Roodhalsgans *Branta ruficollis*

7 feb.1996 Oesterput, Boekhoute (O) ad. (gekortwiekt) (Dhaluin P., Bekaert L., De Smet G.); 18 apr.1997 Callemoeie, Nazareth (O) (Geiregat N.); 1 mei 1997 Zwin, Knokke (W) 2e kj+ E met Wilde Eend (Defoort T., Van Elegem B.); 29,30 okt., 10 nov.1997 Kallo/Doel (O) 2e kj+ met gele collectiering (Van Bogaert E., Van Impe J., Dupont V., Elst J., Vermeersch G.)

01830 Siberische Taling *Anas formosa* x **01841 Wintertaling** *Anas crecca*

19 dec.1997-8 feb.1998 Destelbergen (O) 1e kj+ ♂ (De Smet G., Verstraete H.)

Deze vreemde creatuur is wellicht te wijten aan een ongelukje in een siervogelcollectie.

01830 Siberische Taling *Anas formosa*

8 maa.-12 jun.1996 Fort 5, Wilrijk (A) 2e kj ♂ (De Smedt W., De Smet G., Spanoghe G. e.a.)

Deze Siberische Taling werd op een parkvijver vergezeld door een ♂ Amerikaanse Smient en enkele "wilde" eenden.

02020 Witoogeend *Aythya nyroca*

22 jan.-10 feb., 22,23 feb.-23 mei 1996 Stil Ende, Brugge (W)

2e kj+ ♀ (met ring aan rechterpoot)

7 okt.1995 Longchamps (N) 2e kj+ ♂ (met ring) (Nef B.; CH)

02949 Savannearend *Aquila rapax*

12 maa.-7 apr.1997 Sint-Annabos/ Het Rot, Antwerpen (A)

4e kj+ (ad.of bijna adult) ongeringd
(Simons G., Verschuieren W., De Smet G., Adriaens P. e.v.a.;
Forsman D. in litt.dd 12 jan.1998) [f Steeman C.(3)arch.BAHC]
17 mei 1997 Kallo/ Melsele (O) (Huyge J.)

Deze ongeringde makke vogel liet zich tot op een tiental meter benaderen. Hij verbleef in een park, nabij een drukke weg, waar hij zich niet stoorde aan de aanwezigheid van wandelaars en fietsers, en reageerde op een valkenier die hem wou lokken. Determinatie-advies door de Finse roofvoegeleexpert Dick Forsman wees uit dat dit geen Stepparend *Aquila nipalensis*, maar een Savannearend was.

07440 Oehoe *Bubo bubo*

Op 26 aug.1997 werd te Zedelgem (W) een 15 jaar oud ♂ Oehoe als verkeersslachtoffer gevonden. Hij droeg een Duitse wetenschappelijke ring (He 15331), maar bleek uit het Zwin ontsnapt te zijn (Bergerhausen H.W. in litt.). De vogel werd in het Zwin gekweekt en werd er op 2 aug.1983 als eerstejaars geringd. Een tweede ontsnapte collectievogel (met collectiering) werd op 14 mei 1996 te Sint-Niklaas (O) gevangen, waar hij op het dak van een school zat. Op 27 sep.1997 werd de gerevalideerde vogel te Trooz (Lg) gelost, maar op 1 nov.1997 werd hij opnieuw verzwakt opgeraapt te Grand-Mesnil (Lg). Daarna werd hij te Werbomont (Lx) vrijgelaten. Van 16 apr.-10 jun.1997 zat dit bereisd exemplaar op het dak van het Ursulinenklooster te Tildonk (B), waar hij uiteindelijk stierf aan voedselvergiftiging. Uit deze lijdensweg blijkt dat het onverantwoord is om (onaangepaste) collectievogels in de vrije natuur uit te zetten. Vrijlating van exoten is niet enkel ecologisch onverantwoorde avifaunavervalsing, maar draagt bovendien niet bij tot het welzijn van individuele vogels.

2.3 ONVOLDOENDE GEDOCUMENTEERD/ INSUFFICIENTLY DOCUMENTED

Aanvullende informatie, die zo mogelijk tot de aanvaarding van enkele onderstaande gevallen kan leiden, is steeds welkom.

00360 Kuhls pijlstormvogel *Calonectris borealis/diomedea*
19 aug.1997 Westdam, Zeebrugge (W) 1e kj+ 16:35 SW

00520 Stormvogeltje *Hydrobates pelagicus*
9 sep.1997 Westdam, Zeebrugge (W) 1e kj+; 2 okt.1997 Oostende (W) 1e kj+ 17:30 SW

01662 Kleine Canadese Gans met de kenmerken van/showing features of *Branta hutchinsii minima*
1 feb.1997 Dudzele (W) 2e kj+ (Van Halst V.; CH)
Dit taxon wordt vanwege het frequente voorkomen in gevangenschap en de zeer westelijke verspreiding zonder tegenbewijs niet als potentiële dwaalgast in aanmerking genomen. De beschrijving sluit andere ondersoorten van Canadese Gans niet uit.

02020 Witoogend *Aythya nyroca*
14,15 sep.1995 Hermalle-sous-Argenteau (Lg) 1e kj ♂ (CH); 23 dec.1995 Mechels Broek, Mechelen (A) 2e kj+ ♂ (CH)
3,11,12-15 apr.1996 Zwart Water, Lichtaart (A) 2e kj+ ♂
5,8,15,22,27,30 apr.1996 Warneton (H) 2e kj+ ♀
18-24 aug.1997 De Gavers, Harelbeke (W) 1e kj
Bij de woerd van Lichtaart (A) is een hybride niet uitgesloten omwille van de "grootte als een Tafeleend". Ook bij het vrouwtje van Warneton (H) en de juveniel met een atypische kopvorm te Harelbeke (W) is een hybride niet uitgesloten.

01110 Koereiger *Bubulcus ibis*
11 mei 1997 Bichterweert, Elen/Rotem (L) 4 2e kj+
Een vergissing is waarschijnlijk aangezien andere waarnemers daar kort nadien drie Kleine Zilverreigers *Egretta garzetta* zagen die tussen koeien fourageerden.

01210 Grote Zilverreiger *Casmerodius albus*
6 okt.1996 Bossut-Gottechain (B) 1e kj+ S (CH)

02470 Aasgier *Neophron percnopterus*
9 jun.1956 Kalmthout(A)

Wellicht de eerste Aasgier voor België kon bij gebrek aan een gedetailleerde originele beschrijving formeel niet aanvaard worden. Het BAHC sympathiseert wel met de stelling van de ervaren waarnemer dat een Aasgier "zoo typisch is".

02510 Vale Gier *Gyps fulvus*
10 maa.1996 La Calamine (Lg) 4 2e kj+ (CH)
Vermoedelijk Kraanvogel *Grus grus*.

02560 Slangenarend *Circaetus gallicus*
23 jul.1988 Les Sartis, Hensies (H) (CH)
Op de bewijsfoto staat een stipje dat best op een Slangenarend lijkt, maar zelfs roofvogel-expert Dick Forsman kon zich niet met zekerheid over de determinatie uitspreken. Daarenboven was de aanvullende beschrijving onvolledig.

02620 Steppekiekendief *Circus macrourus*
23 mei 1996 Hour (N) (CH) (f arch.CH)
6 apr.1997 Geel (A) 3e kj+ ♂
22 apr.1997 Baarle, Drongen (O) 2e kj ♀ NE
Op de bewijsfoto van het exemplaar te Hour (N) is een 2e kj ♂ Grauwe Kiekendief *C. pygargus* te zien. De summiere beschrijving van een adult mannetje te Geel suggereert Steppekiekendief, maar is niet ondubbelzinnig wat vogeltopografie betreft. Bij de goed gedocumenteerde waarneming van Drongen waren omwille van de ongunstige waarnemingsomstandigheden enkele belangrijke kenmerken voor interpretatie vatbaar, waardoor Grauwe Kiekendief niet geheel uitgesloten is.

02872 Steppebuizerd *Buteo buteo vulpinus*
8 apr.1997 Angre (H) (CH)
Steppebuizerds zijn aan herziening toe in België. Het enige in het KBIN bewaarde bewijsstuk betreft een 1e zomer ♂ geschoten te Wijnegem (A) op 10 jun.1947 (KBIN:15615-55765). Wie andere tot op heden bewaarde Belgische bewijsstukken kent, gelieve het BAHC te contacteren. Twee bewijsstukken die op basis van een artikel door Voous, Hens & Van Marle (1948) in de Avifauna van België als zekere Steppebuizerds werden opgenomen, betreffen na controle in het KBIN de nominaatvorm. Het BAHC onderzoekt welke ringterugmeldingen als bewijs voor vulpinus kunnen gelden.

02880 Arendbuizerd *Buteo rufinus*
17 mei 1997 Tienen (B) 1 ex. 11:00
Roodstaartbuizerd *B. jamaicensis* niet uitgesloten

02979 arend *Aquila* sp.
19 okt.1997 Pereboomsgat, Moerbeke-Waas (O)
Het ging hier zonder twijfel om een *Aquila*, die door de ervaren waarnemer als een mogelijke Steppearend *A. nipalensis* werd beschouwd. Het BAHC behandelt arenden enkel als de determinatie tot op de soort of het soortenpaar precies is (bv. Bastaard- of Schreeuwarend *A. clanga/pomarina*). In dit geval bleven er op basis van de beschrijving drie of meer mogelijkheden open.

03140 Lannervalk *Falco biarmicus*
12 okt.1996 Lasne (B) (CH)
Andere valkensoort of valkeniershybride is niet uitgesloten.

03160 Sakervalk *Falco cherrug*
8 feb.1997 Oudenburg (W); 22 feb.1997 Roksem (W)
Een andere grote valkensoort kon niet uitgesloten worden volgens de determinatiecriteria in Forsman (1999), de nieuwe standaard voor roofvogeldeterminatie. Ook een valkeniershybride is niet uit te sluiten (zie o.a. Gantlett & Millington, 1992). In Sachsen, Duitsland werden de eerste twee recente broedgevallen van Sakervalk opgetekend in 1997 en 1998 (Augst, 1998).

Bij verdere areaaluitbreiding moet in toenemende mate met de mogelijkheid van dwaalgasten in West-Europa rekening gehouden worden.

04420 Kleine Trap *Tetrax tetrax*

1 apr.1997 Naomé (Lx) (CH)

De bizarre beschrijving sloot een kip niet uit.

05070 Gestreepte Strandloper *Calidris melanotos*

2 dec.1995 Oostende (W) 1e kj+ 09:05 NE

Deze vluchtwaarneming over zee bood onvoldoende garantie voor een eerste Belgische decemberwaarneming.

05150 Steltstrandloper *Micropalama himantopus*

25 apr.1997 Quévy (H) (CH)

De beschrijving past niet voor deze soort.

05470 Poelruiter *Tringa stagnatilis*

9 aug.1996 Wenduine (W)

Onvoldoende gedocumenteerd voor een eerste Belgisch geval in een zout milieu.

29 maa.1997 Noordschote (W)

Onvoldoende gedocumenteerd voor vroegste voorjaarsdatum.

05850 Dunbekmeeuw *Larus genei*

19 nov.1995 Wintam/Bornem (A)

Een van de waarnemers stuurde aanvullende informatie naar het BAHC, ter herziening van dit eerder als onvoldoende gedocumenteerd beschouwd geval. Na evaluatie van de aanvullende elementen blijft het BAHC bij haar vorige beslissing op basis van volgende overwegingen : 1. de heel lichte, bijna witte bovenvleugels wijzen op een kleurafwijking (een Dunbekmeeuw valt niet op tussen Kokmeeuwen omwille van het veel wittere verenkleed); 2. de roze kleur van de onderdelen wordt veroorzaakt door een afscheiding uit de stuitklier, en komt ook bij Kokmeeuw voor; 3. de combinatie van ontbrekende oorvlekken en helder rode snavel en poten wijst op een leucistische Kokmeeuw en past niet op Dunbekmeeuw. Heel wat harde kenmerken voor Dunbekmeeuw ontbreken : 1. pootlengte, 2. kopvorm, 3. iriskleur, 4. vleugellengte, 5. afstand tussen bevedering op boven- en ondersnavel. Bij een vogel met een kleurafwijking kan ook de vorm anders overkomen.

05890 Ringsnavelmeeuw *Larus delawarensis*

26 feb.1994 Gullegem (W) 4e kj+ (ad.zomer); 13 jul.1996

Noordede, Bredene (W) 3e kj (2e zomer); 30 maa.1997 Kraenepoel, Aalter (O) 4e kj+ (ad.zomer)

Onvoldoende gedocumenteerd. Een nauwkeurige beschrijving van vorm, grootte, proporties, enz. is van cruciaal belang voor homologatie aangezien de meeste hoofdkenmerken op zich andere soorten niet noodzakelijk uitsluiten. Kleine Zilvermeeuwen *Larus argentatus* met een sterk ontwikkelde snavelring kunnen misleidend zijn. Ook de variatie binnen Stormmeeuw is groot : adulten met een afwijkend kenmerk komen voor (o.a. lichte iris, Kokmeeuw-achtige mantelkleur, geen tertialsikkel). Een meeuw met meerdere Ringsnavelmeeuw-kenmerken is niet noodzakelijk een Ringsnavelmeeuw. Het komt erop neer aan te voelen en te verwoorden wat een Ringsnavelmeeuw anders maakt dan gelijkende meeuwensoorten.

05980 Kleine Burgemeester *Larus glaucooides*

18 jan.1997 Ben Ahin, Ahin (Lg) (CH); 1 mei 1997 Ampsin (Lg) (CH)

Het ging hier vermoedelijk om dezelfde vogel. De beschrijving sluit een leucistische onvolwassen Zilvermeeuw *Larus argentatus* niet uit.

06050 Lachstern *Gelochelidon nilotica*

6 aug.1997 Meer, Hoogstraten (A) 4 3e kj+ (ad.zomer)

De gehoorde roep wordt niet beschreven. De beschrijving is onvolledig, een aantal belangrijke kenmerken zoals het handpenpatroon ontbreken.

06260 Witwangstern *Chlidonias hybridus*

29 jun.1997 Lac de Genval, Genval (B) (CH)

06280 Witvleugelstern *Chlidonias leucopterus*

1 mei 1996 Molenkreek, Sint-Margriete (O) 2 3e kj+

Onbestaande waarneming, ten onrechte toegeschreven aan L. Bekaert en G. De Smet in Vogelwerkgroep Noord Oost-Vlaanderen, 1997 : Jaarboek 1996. p 2-97.

07980 Alpengierzwaluw *Apus melba*

10 jun.1997 Ledeberg (O) 2e kj+

08980 Drieteenspecht *Picoides tridactylus*

7 feb.1997 De Gavers, Harelbeke (W)

Te summiere beschrijving. Drieteenspechten komen nauwelijks als dwaalgast in aanmerking, en komen voor zover bekend niet in gevangenschap voor bij ons. Verwarring met een andere soort -mogelijk Kleine Bonte Specht *Dendrocopos minor*- ligt dan ook voor de hand.

Referenties

Adriaens P., L. Bekaert, 1997. Kleinste Strandloper te Gent in augustus 1996. Dutch B.19:217-221.

Adriaens P., L. Bekaert, 1997bis. Kleinste Strandloper in de Gentse Kanaalzone: nieuw voor de Benelux. 1996 Jaarboek: 3/1-3/4. Vogelwerkgroep Noord Oost-Vlaanderen.

Augst U., 1998. Die Ansiedlung des Würgfalken *Falco cherrug* als Brutvogel in Deutschland. *Limicola* 12:297-313.

Berlijn M., E. Ebels, 1996. DB Actueel. Zomertijd: steltloperijd. Dutch B.18:218-220.

Bonte D., 1996. Een eerste broedgeval van de Bijeneter *Merops apiaster* in Vlaanderen te Adinkerke (De Panne, West-Vlaanderen). *Mergus* 10:199-202.

Colin D., 1982. Kruising tussen Ringsnaveleend *Aythya collaris* en Toppereend *Aythya marila*. *Veldornithologisch Tijdschrift* 5:175-176.

Colin D., 1982. Kruising tussen Ringsnaveleend *Aythya collaris* en Toppereend *Aythya marila* ? *Wiel*.48:344.

Deutsche Seltenheitenkommission, 1998. Seltene Vogelarten in Deutschland 1996. *Limicola* 12:161-227. Forsman D., 1999. *The Raptors of Europe and the Middle East*. T & AD Poyser, London.

Francis C.M., M.H. Richards, F. Cooke & R.F. Rockwell, 1992. Long-term changes in survival rates of Lesser Snow Geese. *Ecology* 73:1346-1362.

Gantlett S., R. Millington, 1992. Identification forum : large falcons. *Bird.World* 5:101-106.

Goedbloed J., M. Sponselee, 1996. Kleine Topper in Zeeland in winter en voorjaar 1994/95. Dutch B.18:63-69.

Gillham E. & B., 1996. Hybrid Ducks. A contribution towards an inventory. Hythe Printers Ltd., Kent.

Guttiérrez R., 1998. Flight Identification of Cory's and Scopoli's Shearwaters. Dutch B.20:216-225.

Hagemeijer W.J.M., M.J. Blair (red.), 1997. *The EBCC Atlas of European Breeding Birds. Their distribution and abundance*. T & A D Poyser, London.

Hauff P., 1998. Bestandsentwicklung des Seeadlers *Haliaeetus albicilla* in Deutschland seit 1980 mit einem Rückblick auf die vergangenen 100 Jahre. *Vogelwelt* 119:47-63.

Jansen J., 1997. Middelste Bonte Spechten in Limburg en elders in Nederland. Dutch B.19:94.

Jonsson L., 1998. Yellow-legged gulls and yellow-legged Herring Gulls in the Baltic. *Alula* 3:74-100.

Lippens L., 1954. *Les oiseaux d'eau de Belgique*. Vercruyse-Vanhove, Saint-André-lez-Bruges.

Ogilvie M., Rare Breeding Birds Panel, 1999. Rare breeding birds in the United Kingdom in 1996. *Brit.Birds* 92:120-154.

Øien I.J., Tolvanen P., Aarvak T., Markkola J., 1999. Occurrence and identification of Lesser White-fronted Goose. *Alula* 5:18-23.

Randler C., 1998. Hybrid waterfowl in western Central Europe. *Brit.Birds* 91:573-574.

Sangster G., C.J. Hazevoet, A.B. van den Berg, C.S. (Kees) Roselaar, 1998. Dutch avifaunal list: species concepts, taxonomic instability, and taxonomic changes in 1998. *Dutch B.*20:22-32.

Schmitz L., 1993. Distribution et habitat du Pic Mar (*Dendrocopos medius*) en Belgique. *Aves* 30:145-166.

Voous K.H., P.A. Hens, J.G. van Marle, 1948. The distinguishing characters of the Steppe-Buzzard. *Brit.Birds* 41:77-82.

Roselaar C.S., G.J. Gerritsen, 1991. Recognition of Icelandic Black-tailed Godwit and its occurrence in the Netherlands. *Dutch B.*13:128-135.

Tolvanen P., K. Ruokolainen, J. Markkola, R. Karvonen, 1998. Finnish Lesser White-fronted Goose Conservation Project. Annual report 1997. WWF Finland Report No 9, Helsinki.

van Scheepen P., G.J. Oreel, 1995. Herkenning en voorkomen van IJslandse Grutto in Nederland. *Dutch B.*17:54-64.

Oproep van het BAHC

Exoten :

Zag u een Grijze Bananeneter *Crinifer piscator* in België, dan kunt u dit al dan niet met een beschrijving melden aan het BAHC. Het BAHC stelt een lijst op van alle exoten die tot nu toe in de vrije natuur in België zijn vastgesteld (categorie E). Een eerste versie hiervan telt 152 soorten. Deze lijst maakt deel uit van een integrale klassering van alle in België waargenomen soorten. Exoten bepalen in toenemende mate onze avifauna, zodat het noodzakelijk is een vinger aan de pols te houden. Op basis van gedateerde waarnemingen wenst het BAHC ontsnappingspatronen te vergelijken met dwaalgastpatronen. In dit verband is het zinvol om ook waarnemingen van bijvoorbeeld Kanaries *Serinus canaria*, Grasparkieten *Melospittacus undulatus* of Japanse Nachtegalen *Leiothrix lutea* te noteren. Is het patroon van Bruinkopgors *Emberiza bruniceps* een dwaalgastpatroon, een ontsnappingspatroon of een nauwelijks te ontrafelen combinatie van beide ? Wist u dat Grote Beo *Gracula religiosa* al in Limburg gebroed heeft ? Eerste broedgevallen van ontsnapte kooivogels in de vrije natuur blijven niet altijd zonder avifaunistische gevolgen. Ook Canadese Gans *Branta canadensis* is bescheiden begonnen, maar het gaat in deze oproep niet om exoten die intussen een zelfstandige broedpopulatie opgebouwd hebben (categorie C). Het is evenwel noodzakelijk in een vroeg stadium te bepalen welke soorten in staat zijn zich bij ons in de vrije natuur voort te planten. In dit opzicht is het aan te bevelen om ook de eerste, sporadische broedgevallen van exoten te melden. Hoeveel jaar verloopt er tussen een eerste veldwaarneming en een eerste broedgeval ? De curiosa van gisteren kunnen wel eens de plaag van morgen betekenen. Het BAHC probeert te achterhalen wanneer bepaalde exoten voor het eerst in het vrije veld opgemerkt werden. Bij Chileense Smient *Mareca sibilatrix* was dit in 1933, voor Mandarijneend *Aix galericulata* in 1939, enz. In tegenstelling met het project

zeldzame broedvogels van VLAVICO en het IN legt het BAHC het accent op de historiek van exoten en hun voorkomen zolang er geen zelfstandige broedpopulatie bereikt werd. Het BAHC wenst op deze wijze aanvullende informatie te verzamelen en vrij ter beschikking te stellen. De recentste broedgegevens van exoten horen zonder uitzondering thuis in de rapporten van VLAVICO en het IN. Wat de Grijze Bananeneter betreft, die werd al eens gezien op 13 oktober 1995 te Blankenberge.

FOTO'S :

1)

Een vlucht van vijf adulte Witbuikrotganzen *Branta hrota* langs de vloedlijn te Bredene. Bemerkt naast de lichte flanken en buik ook de relatief korte hals en het gedrongen lichaam tegenover de gewone Rotgans *Branta bernicla* rechtsboven in de groep (begin jan.1996, V. Legrand).

2)

Een Kleine Sneeuwganzen *Anser c. caerulescens* vertoeft in de Uitkerkse Polder tussen Kleine Rietganzen *A. brachyrhynchus* (21 feb.1996, P. Beirens).

3)

Rechts van de Fuut *Podiceps cristatus* zwemt de eerste Kleine Topper *Aythya affinis* voor België op het Rodenhuizedok te Gent (feb. 1996, H. Remaut).

4)

Ontsnapte Savannearend *Aquila rapax* bij het Rot te Linkeroever. De lichte tekening op de basis van de grote dekveren, de okerkleurige kleine dekveren met donkere centra en de taankleurige borst met donkere streping sluiten de sterk gelijkende Steppearend *A. nipalensis* uit (18 maa.1997, C. Steeman).

5)

Deze Pontische Meeuw *Larus cachinnans* te Maaseik toont een typische bijna Stormmeeuw-achtige zwakke snavel met weinig uitgesproken gonyshoek. Let ook op de donkere iris en de zachte uitdrukking. De snavelkleur is vaak groenig, en de poten zijn een afgewassen roze-geel. De handpenprojectie is langer dan bij Geelpootmeeuw *L. michahellis*. De kop is vaak spierwit in december, terwijl Zilvermeeuwen *L. argentatus* vooral naar begin januari toe in toenemende mate witte koppen vertonen. Het diagnostisch handpenpatroon is op deze foto niet zichtbaar (dec.1997, Palmen P.).

6)

Er kwam een rubberbootje aan te pas om de eerste Kleinste Strandloper *Calidris minutilla* voor de Benelux op het drijfzand te fotograferen (aug.1996 Gent, Huys N.,/Fennec-Films).

7)

De zeldzame Poelsnip *Gallinago media* wordt in België zelden in zit gezien, en nog minder gefotografeerd (sep.1996 Lier, De Rouck K.)

8)

Het patroon van de onderste kleine dekveren wijst bij deze Griel Burhinus oedicornis op een vrouwtje (21 apr.1996 Kallio/Doel, Van Damme B.)